

Onze houding tegenover Rome

Ds. H.J. Hegger

Inhoudsopgave

Inleiding	3
1. Argumenten uit de psychologie en de praktijk	4
Heen en weer geslingerd	4
Rooms superioriteitsgevoel	4
Protestantse verdeeldheid en slapte	4
Een vast overtuiging	7
De praktijk leert anders	8
Het wonder van Boechout	9
2. Argumenten uit de Bijbel	11
Concrete voorbeelden	12
3. Wat bewoog mij?	15
De aanleiding	15
Een vreemde gloed	15
Een vuur dat in je brandt	16
Totaal onwaardig	16
4. Huidige stromingen in de Rooms-Katholieke Kerk	18
Onderscheid tussen het instituut en de leden	18
Liefde	18
...in allerlei vormen	19
Huidige stromingen	20
De conservatieven en de vrijzinnigen	20
Bijbelse stromingen binnen de R.-K. Kerk	20
De moderne devotie in de veertiende en vijftiende eeuw	21
"God was een realiteit voor hem en hij straalde dat uit"	21
Gesprekken met een non	22
Bijbelse elementen bij r.-k. mystici	23
Twee stromingen binnen de charismatische beweging	24
Twee broers	25
5. Het gebed	26
Bidden voor de kerkleden	27
Bidden voor de kerkleiders?	28
Het bloed kruipt...	29
6. Vragen aan en van oecumenici	30
Vragen aan linkse oecumenici	30
De weg naar de hel	30
Vraag aan de linkse oecumenici	31
Vragen aan rechtse oecumenici	33
7. Aan de rooms-katholieken die deze brochure lezen	36
8. Een ander mensbeeld	37
Roomse sjacheraars en calvinistische eerlijkheidsmaniakken?	37
Roomse gemoedelijkheid met het heilige	38
Vage-vurige verhalen	39
Bangmakerij	40
Desondanks acht jaar in het vagevuur	40
Thomas van Aquino en Alfonsus de Liguori	41
Eén uur in het vagevuur is als 30 jaar lijden op aarde	41
Protestantse bangmakerij	42
Calvijn	42
Het zegelied van Paulus	42
9. Oecumenisch woordenboekje	43

Inleiding

In deze brochure gebruik ik vaak de term "Rome". Daarom is het goed om meteen al duidelijk te maken wat ik daarmee bedoel.

Onder de term 'Rome' versta ik soms het r.-k. kerkinstituut. Het is handiger dat je dat instituut kort aangeeft met het woord 'Rome', dat je iedere keer voluit "de Rooms-Katholieke Kerk" uit je mond moet laten rollen.

Soms bedoel ik er de afzonderlijke rooms-katholieken mee. Ik wil beslist niet het woord 'roomsen' gebruiken, omdat ik weet dat dit in hun oren als een scheldwoord klinkt. En niet helemaal ten onrechte, want in sommige protestantse kringen wordt ook nu nog verachtelijk over "de roomsen" gesproken.

Zij willen het liefst aangeduid worden met "katholieken", maar daarin kan ik niet met hen meegaan. Want het woord "katholiek" of "algemeen" komt voor in de apostolische geloofsbelijdenis. Daarin wordt beleden dat de Kerk van Christus algemeen is. De Algemene of Katholieke Kerk staat tegenover de sekte, die met deel waarheden op de loop gaat en zich meestal verengt tot een zelfgenoegzaam groepje rond een fanatieke leider.

Volgens mijn vaste overtuiging toont de R.-K. Kerk te veel trekken van een sekte dan dat ik haar zou kunnen sieren met de naam Katholieke Kerk. Zij is volgens mij zelfs de grootste sekte van de wereld. Ze heeft allerlei teksten totaal uit hun verband gerukt en die gebruikt voor de verheerlijking van de mens, van de paus, de priesters, de heiligen, vooral van Maria.

Calvijn zegt dan ook dat Rome een kerk is geworden, die tot ruïne is vervallen. Paus na paus heeft die kerk verder gesloopt, zodat er nu slechts een bouwval is overgebleven van de Gemeente, de stralende, maar tegelijk nederige bruid, die met Maria alleen maar weet te zeggen: Zie, de dienstmaagd des Heeren!

In deze brochure maak ik verder onderscheid tussen onze openlijke houding tegenover Rome via de media en de benadering van de rooms- katholieken in persoonlijke gesprekken

1. Argumenten uit de psychologie en de praktijk

Ik denk dat zo goed als alle christenen die de leer van de Reformatie onderschrijven, het met mij eens zijn dat we het R.-K. kerkinstituut op grond van Gods Woord radicaal moeten afwijzen. Ik wil daar hier niet verder op ingaan. Hen die daaraan twifelen, moge ik verwijzen naar mijn vele publicaties hierover, bijv. naar mijn brochure "Rome en de Bijbel", waarin ik kolomsgewijze de officiële leer van Rome (dus niet de beweringen van een rechtse of linkse r.-k. theoloog) geplaatst heb naast wat de Bijbel zegt.

Gelovigen verschillen onderling echter wel van mening over de vraag of je de dwalingen van Rome openlijk en rechtstreeks moet ontmaskeren en met Gods Woord weerleggen ofwel slechts indirect, namelijk door de uitsluitend positieve verkondiging van het Evangelie van de vrije genade.

Heen en weer geslingerd

Sommigen zeggen: je moet de R.-K. dwalingen niet openlijk aanwijzen en weerleggen, want dan stoot je rooms-katholieken af, zodat ze zich afsluiten voor het Evangelie van de vrije genade zoals dat door Reformatie opnieuw werd ontdekt.

Dat argument heeft ook mij lang aangesproken. Dan dacht ik aan het spreekwoord: je vangt met een druppel honing meer vliegen dan met een ton azijn. Maar daar staat een ander gezegde tegenover: Zachte heelmeeesters maken stinkende wonden.

Vaak werd ik dan ook heen en weer geslingerd: moet ik die openlijke toetsing van de leer van Rome aan de Bijbel niet stopzetten en alleen maar de lieflijke tonen van het blijde Evangelie laten horen?

(Degenen die mij kennen, weten dat ik in de grond niets liever doe dan de rijkdommen van Gods genade in Christus uitstallen voor ieder die het maar horen wil).

Soms had ik daarover zelfs schuldgevoelens. Toen ik bijv. zag dat de meerderheid van de rooms-katholieken, met name ook van de priesters, in Nederland een vrijzinnige koers was gaan varen, waarbij men zelfs de meest elementaire beginselen van het christendom opzij zette, kwam de vraag op mij af: ben ik daar misschien medeschuldig aan, omdat ik openlijk, naast de positieve verkondiging van het Evangelie, te sterk de aandacht heb gevestigd op de dwalingen van Rome?

Rooms superioriteitsgevoel

Tegenover de boven genoemde psychologische argumenten voor een niet-polemische benadering van het r.-k. kerkinstituut kon ik echter andere

argumenten stellen.

Het belangrijkste contra-argument is de minachting voor het protestantisme, die eeuwenlang door Rome bij haar leden gevoed is. Omdat de rooms-katholieken daardoor neerzagen op de protestanten, hadden ze totaal geen ontvankelijkheid voor de leer van de Reformatie. Luther was in hun ogen niet meer dan een afvallige priester, die omdat hij niet zonder vrouw kon leven, getrouwd was met een afvallige non, die het al evenmin zonder man kon stellen.

Zoals Nathanaël tegen Filippus zei, toen die enthousiast vertelde over Jezus van Nazareth, als de lang verwachte Messias: "Kan uit Nazareth iets goeds komen?" (Joh. 1 :47), zo leefde ook bij ons, rooms-katholieken, de overtuiging die men er bij ons had ingepompt: "Uit het protestantisme kan niets goeds voortkomen".

Ds. F.J. Pop, de bekende schrijver van "Bijbelse woorden en hun geheim ", vertelde een jaar of dertig geleden aan Trouw, dat hij een r.k. congres had meegemaakt in Nijmegen en zich uitermate verbaasd had over het enorme superioriteitsgevoel dat de rooms-katholieken hebben tegenover het protestantisme. Ik vond dat heel treffend dat een predikant dat eindelijk eens ontdekt had en heb daarom dat krantenknipsel lang bewaard.

Want ds. Pop had gelijk. Wij, r.k. priester, zagen heel erg neer op dominees. In onze ogen was een dominee iemand die, om aan de kost te komen voor zijn kroostrijke gezin, voor de goegemeente wat zit te goochelen met bijbelteksten. We vonden een dominee ook maar een burgerlijk mannetje, iemand die elk moment rekening moest houden met de nukken en grillen van zijn vrouw. Wij, celibatairen, voelden ons daar verre boven verheven.

Er werd bij ons in het klooster ook soms een gefingeerde preek van een dominee over de Emmaüsgangers opgevierd. Een van ons kon dat zo goed dat we krom lagen van het lachen. "Twee sjongelingen gingen naar Emmaüs. Nee, mijne dierbaren, het was er niet één, en niet drie of meer. Wee degenen die dat durft beweren. Het waren zeggen en schrijven twee sjongelingen." En zo ging dat wel een kwartier lang verder.

In het begin had ik er dan ook moeite mee, als ik werd aangesproken met dominee Hegger. De verachting voor het woord 'dominee' galmde toen nog na in mijn onderbewustzijn. Geleidelijk aan verdween die moeite en raakte ik er helemaal aan gewend.

Protestantse verdeeldheid en slapte

Een andere reden voor het superioriteitsgevoel van de rooms-katholieken was het besef dat zij beschikten (en nog beschikken) over een strakke organisatie als wereldkerk onder het onfeilbare gezag van de paus (die bovendien als soevereine vorst over een eigen Vaticaanse staatje overal met de eer van een

staatshoofd wordt ontvangen), terwijl de protestanten hopeloos onder elkaar verdeeld waren en nog steeds zijn.

Intussen is dat alles grondig veranderd. Ook de R.K. Kerk is geen massieve eenheid meer en het gezag van de paus en de rooms-katholieken zijn onderling heel sterk verdeeld. Denkt u maar aan Nederland met zijn grote 'Achtmeibeweging' en het kleine groepje paugetrouwende voornamelijk vergaderd zijn rondom het weekblad "Katholiek Nieuwsblad".

Daarom zal ook hun superioriteitsgevoel tegenover de protestanten heel wat minder zijn geworden en is hier en daar volkomen verdwenen.

Ofschoon... in het nummer van de Nieuwsbrief van de Abdij Sint Jozef van Clairval (Frankrijk) van 1 aug. 1994 (!) stond dit fraais te lezen:

"Aan de Kerk die Hij op Petrus heeft gebouwd, vertrouwde Jezus de zorg voor het heil der zielen toe. Om die reden kan niemand een volwaardig geloof in God bezitten, indien hij zich bewust buiten de Katholieke Kerk plaatst. De sleutels welke Jezus Christus aan Sint Petrus gaf, herinneren ons eraan dat degenen die zich vrijwillig verwijderen van het geloof in Gods Kerk, niet in staat zijn om van de ketenen hunner zonden verlost te worden en daardoor voor hen de hemelpoort gesloten blijft."

Wat de leer van de R.-K. Kerk is, horen we in datzelfde nummer:

"Het leven van de ziel is eeuwig. En deze eeuwigheid zal gelukkig zijn, als we dat willen. Daarvoor hoeven we alleen maar Gods geboden te onderhouden."

Die leer staat wel heel ver af van de blijde boodschap dat de zondige mens niet door het onderhouden van de geboden, maar slechts door genade behouden wordt, langs de weg van geloof in Christus alleen (ook al is het verlangen en de ijver om Gods geboden te onderhouden een levend gevolg van zo'n zaligmakend geloof)!

De nieuwsbrief wordt steeds ondertekend door Dom Antoine Marie, abt van de benedictijnen in Clairval en wordt ook in het Nederlands gratis verspreid.

Maar ook in Nederland zijn er meerdere, nog engere groepjes met een eigen blad of nieuwsbulletin, die stijf vasthouden aan de vroegere roomse zelfgenoegzaamheid. Dat zijn de bladen "Confrontatie", "Katholieke Stemmen", "Vox Fidei" en "Sint Michaël".

In het nummer van september 1994 van "Sint Michaël" staat een brief afgedrukt, die de Stichting Sint Michaël aan paus Johannes Paulus II geschreven heeft. We citeren daaruit:

"Heilige Vader, Wij zijn ervan overtuigd dat de enige redding

bestaat uit terugkeer naar het traditionele r.-k. geloof en daarmee samenhangende Tridentijnse Mis."

De Tridentijnse Mis was de mis waarvan de teksten uitsluitend in het Latijn waren gesteld, zodat de rooms-katholieken ze slechts met behulp van een vertaling konden volgen. De priester was verplicht met de rug naar de mensen die mis op te dragen. Wie zich daar niet aan hield, bedreef een zware zonde, die tot gevolg had, als hij die niet aan een priester had gebiecht, dat hij daarvoor gestraft zou worden met het eeuwige hellevuur. Kort na het tweede Vaticaanse Concilie is die verplichting opgeheven.

Het blad wijst de paus er verder op, dat toen nog werd vastgehouden aan de traditionele leer, "circa 3000 Nederlanders hun leven als Pauselijke Zouaaf veil hadden en dat toen in hoge mate verzet was tegen het protestantisme."

N.B. Een zouaaf noemde men een Nederlander, die naar Rome trok om de kerkelijke staten te verdedigen tegen de troepen van de Italiaanse vrijheidsbeweging, die vooral onder leiding van Garibaldi stonden. Blijkbaar schaamt "Sint Michaël" er zich nog steeds niet voor dat de pausen die zich triomfantelijk "Plaatsbekleder van Christus" noemen, jongemannen lieten sneuvelen om hun wereldlijke rijk te verdedigen, terwijl Christus voor Pilatus heeft gezegd: "Mijn Koninkrijk is niet van deze wereld" en Zijn leven voor de Zijnen heeft gegeven.

Naar mijn vaste overtuiging werden (en worden) de rooms-katholieken in hun superioriteitsgevoel ook nu nog versterkt, wanneer ze tegenover zich een aarzelend protestantisme aantreffen, dat niet met kracht voor de eigen overtuiging durft uit te komen, bang om anderen te kwetsen. En dat zou dan tevens betekenen dat ze nog minder ontvankelijk zouden worden voor het Evangelie zoals dat door de Reformatie wordt beleden.

Een vaste overtuiging

Nu dat superioriteitsgevoel nagenoeg verdwenen is, zou je opnieuw de vraag kunnen stellen: is het dan ook nu nog nodig om zo duidelijk stelling te nemen tegenover de dwalingen van Rome?

Ik meen die vraag bevestigend te moeten beantwoorden. Het is immers een psychologisch feit dat mensen die een vaste overtuiging uitstralen bij sommigen wel gevoelens van verzet oproepen, maar op anderen een grote aantrekkingskracht uitoefenen. Wanneer je op straat iemand met grote stappen op je af ziet komen, ga je onwillekeurig voor hem opzij. Je beseft: hij heeft haast, hij heeft een duidelijk doel voor ogen dat hij zo snel mogelijk wil bereiken. Dat is ook gebleken uit de geschiedenis van de R.-K. Kerk van Nederland. Vroeger gebeurde het vaak dat prominenten overgingen naar de R.-K. Kerk.

Moegetobde mensen hadden er blijkbaar behoefte aan eindelijk hun hoofd neer te leggen in de schoot van de machtige 'Moederkerk', die wel voor hen denken zou.

Toen verschenen veel boeken met verhalen van vooraanstaande, die rooms-katholiek waren geworden, o.a. "Pelgrims naar de Una Sancta" en "De kerk die mij boeide".

Sinds de verschijning van mijn boeken (en mede daardoor?) zijn die overgangen niet meer voorgekomen. Een uitzondering vormden predikanten die ik persoonlijk heb gekend. Zij wilden beslist rooms-katholiek worden, want ze hebben mij nooit eens gevraagd om en uitvoerig uiteen te zetten, waarom ik de tegenovergestelde weg had bewandeld. Blijkbaar waren ze bang -ik kan het tot mijn spijt niet anders zien -dat ik hun geweten met mijn zakelijke tegenargumenten zou belasten, waardoor ik roet zou gooien in de jubel van hun overgang naar Rome. Ik kan namelijk geen andere reden bedenken, waarom ze iemand die ze van nabij kenden, daarover niet hebben geraadpleegd.

Ik ben overtuigd dat, als de reformatorische en evangelische kerken van Nederland openlijk duidelijk voor hun overtuiging uit zouden komen, dit zeker de aandacht zou trekken van anderen. Een protestantisme van "het kan dooien, het kan vriezen" is voor niemand interessant.

Er zou ook heel wat meer wervingskracht van de protestanten en hun kerken uitgaan, als ze ermee zouden ophouden elkaar onderling te bestrijden over allerlei opvattingjes en gewoontetjes, die niet de kern van het Evangelie van de vrije genade betreffen.

De praktijk leert anders

Ik had echter ook vanuit de praktijk van de evangelisatie, zoals ik die had meegemaakt, ernstig bezwaar tegen de meer 'zoete' methode. Allereerst vanwege alles wat ik in Brazilië, en later in andere landen van Latijns Amerika, had gezien en meebeleefd.

Het is immers bekend dat, terwijl in ons land hier en daar slechts een enkele rooms-katholiek overgaat naar een protestantse kerk, dit in Zuid-Amerika met miljoenen per jaar gebeurt. Men verwacht dat vóór het jaar 2000 sommige landen van Zuid-Amerika voor meer dan de helft protestants zullen zijn geworden, landen zoals Guatemala en Costa Rica, waar de bevolking nu al voor meer dan 30% behoort bij een protestantse kerk of geloofsgemeenschap. Maar die protestantse kerken namen en nemen nog steeds een duidelijke en strijdbare houding aan tegenover de R.K.-Kerk. Ze zijn daarbij veel feller in het afwijzen van de r.-k. dwalingen dan ik ooit geweest ben.

Het wonder van Boechout

Een tweede voorbeeld was de Gereformeerde Kerk van Boechout. Ik heb aan de wieg gestaan van die gemeente, die in 10, hoogstens 15 jaar, van 12 leden uitgroeide tot meer dan 300 leden, zodat ze daardoor de grootste protestantse kerk van België werd. Ik heb er namelijk samen met de ex-priester ds. C.L.A.M van Puyvelde de eerste spreekbeurten gehouden.

De motor van die beweging was dhr. K. Sluys, een gelovige fabrikant. Hij gaf een maandblad uit dat hij als titel had gegeven "Vlaams Kerkblad", waarin hij voortdurend de r.-k. leerstellingen onder schot nam of bijbelser: te lijf ging met het zwaard des Geestes, het Woord van God (Ef. 6:17).

Hij heeft ook een boek geschreven: Daaruit citeer ik:

"Er is, behalve het ongeloof, maar één vijand die ons christendom bedreigt. En dat is Rome." (p. 38). "Wie van de gedachte uitgaat dat de R.-K. Kerk bestaat uit mede-christenen die op bepaalde punten erg dwalen en bovendien nogal bijgelovig zijn, maar voor de rest best een plaatsje in Gods heerlijke hemel zullen krijgen, moet nooit aan evangelisatie onder rooms-katholieken beginnen. Hij mist dan twee noodzakelijke dingen:

- a. kennis van wat het rooms-katholicisme werkelijk is;
- b. de roeping om medemensen te redden van een eeuwig verderf." (p. 37).

Sluys hekelt de onzekerheid van veel predikanten en evangelisten:

"Dit niet-weten-hoe-het-aan-te pakken uit zich in de organisatie van allerlei 'attracties', die in de grond een zuiver werelds karakter dragen, met dit verschil dat de Vlaamse kermessen, tombola's, filmvoorstellingen en zelfs dansavonden hebben radeloze predikanten gebruikt om hun kerk of evangelisatie nieuw leven in te blazen of mensen van buiten aan te trekken. Met als enig gevolg dat men telkens groter attracties moest uitdenken om de mensen vast te houden en uiteindelijk toch met lege zalen achter bleef." (p. 24).

En hij geeft als grondoorzaak:

"Rome, het heidendom en de wereld hebben 'kijkgodsdiensten'. Zij laten de wereld 'zien'. En daardoor blijven zij blind. Tegen alle moderne psychologische begrippen in, heeft onze God ons een 'hoorgodsdienst' verordend. Hij wil ons niet leiden door onze ogen -dat doet de Satan -maar hij wil ons overtuigen door de prediking."(26).

Helaas is die gemeente van Boechout vrij spoedig na de dood van br. Sluys ondermijnd door de vrijzinnigheid, die in de Gereformeerde Kerken begon op te rukken, waardoor de groei tot staan kwam en ook die gemeente stilaan afbrokkelde door de kerkverlating.

Maar ondanks boven genoemde ervaringen kwam ook bij mij wel eens de twijfel

naar boven, wanneer christenen die ik hoogachtte als echte gelovigen, mij meenden te moeten vermanen: "U bent te fel" en mij soms met algemeen menselijke wijsheden voor de voeten gooiden zoals: "Je mag niet spuwen in de bron, waaruit jezelf gedronken hebt."

Maar aan die twijfel kwam radicaal een einde, toen ik tot dé overtuiging kwam: je bent in strijd met Gods Woord, wanneer je je handelen laat bepalen door (sociaal-psychologische) wijsheden en door menselijke spreekwoorden en gezegden. Alleen de Bijbel is je richtsnoer en norm in alles, ook als het gaat over de wijze hoe je Gods Woord tot de mensen moet brengen. Sindsdien is er omtrent deze vraag een vaste rust in mij gekomen.

2. Argumenten uit de Bijbel

Wilt u met mij Gods Woord openslaan en nagaan welk antwoord we daar vinden?

1. Wanneer je in vogelvlucht over de Bijbel glijdt, zal het opvallen dat de Bijbel voor verreweg het grootste gedeelte, misschien wel voor 80 à 90 procent, bestaat uit het aanwijzen en laken van zonden en dwalingen, en slechts voor de overige 10 à 20 procent uit een positieve uiteenzetting van wat het Evangelie inhoudt.

Dat zou op zichzelf al voldoende weerlegging moeten zijn van hen, die beweren dat je het Evangelie slechts positief mag brengen. We moeten niet wijzer willen zijn dan de Wijsheid, die ons in de Schrift wil onderwijzen. Maar laten we de Bijbel daarop nog verder naslaan.

2. De profeten konden uitermate fel zijn. Zijn zij onjuist geweest? Moeten wij met onze wereldse 'wijsheid' over hen ons hoofd schudden? Het lijkt er soms op alsof sommigen die beweren dat ze in de Bijbel geloven 'van kافت tot kافت', de profeten verwijten:

"Als die wat zachter waren geweest in hun uitdrukkingen, zou het Joodse volk waarschijnlijk tot bekering gekomen zijn en zouden zij dus niet de straf van de ballingschap hebben moeten ondergaan.

Het is zonder meer onfatsoenlijk en kwetsend dat Jesaja (44: 16, 17) de spot drijft met de beeldenvereerders als hij laat zien dat de timmerman een gedeelte van hetzelfde hout gebruikt voor het maken van een beeld en met het andere gedeelte een vuurtje stookt om er zijn potje op te koken.

En het is vreselijk dat Jeremia God laat zeggen: "Ik zal hen (de Joden) in stukken slaan, de een tegen de ander" (Jer. 13: 14). Op die manier jaag je de mensen alleen maar tegen God in het harnas."

Wie echter zo praat of schrijft, gelooft niet meer in de volstrekte betrouwbaarheid van Gods Woord. Hij verwacht het meer van zijn eigen wijsheid dan van de wijsheid van God.

3. En hoe fel is Christus niet geweest? Lees alleen maar Mat. 23, waarin Hij zijn tegenstanders uitmaakt voor huichelaars en het hun voortdurend in het gezicht slingert: "Wee u, gij Schriftgeleerden en Farizeën, gij geveinsden".

En: "Gij ziit uit de vader de duivel en wilt de begeerten van uw vader doen; die was een mensenmoorder van den beginne" (Joh. 8: 44).

Ik vraag aan de voorstanders van de uitsluitend lieve methode: Heeft Christus Zich daardoor dan niet schuldig gemaakt aan liefdeloosheid? Durft u te beweren dat Hij de leidlieden van Israël voor Zijn Evangelie gewonnen zou hebben, als

Hij niet zo hard tegen hen te keer was gegaan?

4. En de apostelen?

Petrus noemt de dwaalleraars, die de gemeente zijn binnengedrongen, "onredelijke dieren", "waterloze fonteinen". "Maar hun is overkomen hetgeen met een waar spreekwoord (gezegd wordt): de hond is weergekeerd tot zijn eigen uitbraaksel" en: "de gewassen zeug tot de wenteling in het slijk" (2 Petr .2: 12,17,22).

Paulus waarschuwt voor valse leraars: "Hun einde is het verderf, hun God is de buik, hun eer stellen ze in hun schande, zij zijn aardsgezind" (Fil. 3:19 NBG). En voor de "binnengedrongen valse broeders, lieden die waren binnengeslopen om onze vrijheid die wij in Christus Jezus hebben, te bespieden en zo ons tot slavernij te brengen" (Gal. 2:4 NBG).

En Johannes, "de apostel der liefde", is wel heel kras, wanneer hij zegt: "Indien iemand tot u komt en deze leer niet brengt, ontvangt hem niet in huis en zegt tot hem niet: wees gegroet" (2 Joh. 11).

Willen deze 'lieve' broeders en zusters dan bijbelser zijn dan de Bijbel, christelijker dan Christus, apostolischer dan de apostelen, kortom; liefdevoller dan God, Die van Zichzelf heeft gezegd dat Hij liefde is (1 Joh. 4:8)? Laten deze salonprotestanten dan a.u.b eerlijk zijn en erkennen dat ze niet geloven in de onfeilbaarheid van de Bijbel.

De Reformatie is ontstaan uit een heilig getuigenis voor het ware Evangelie en uit een profetisch protest tegen de misvorming daarvan door de R.-K. Kerk. Deze in- en uitpratende protestanten zagen door hun geflirt met Rome de tak door, waarop ze zitten.

Wel moet men ermee rekening houden dat er volgens de Bijbel verschillende roepingen zijn. De één kan meer geroepen zijn tot profeet, de ander meer tot evangelist. Dat zal tot gevolg hebben dat bij de één meer de geladenheid van Gods toorn over zonde en afdwaling doorklinkt, terwijl de ander meer de lieflijke tonen van het Evangelie aan slaat.

Het is dan ook onjuist, wanneer profeet en evangelist elkaar, vanwege dat verschil, zouden veroordelen. Alle door de Geest geschonken gaven dienen immers tot opbouw van het éne Lichaam van Christus.

Concrete voorbeelden

Het lijkt mij goed om wat concreter te worden en enkele recente voorbeelden aan te halen van uitspraken van r.-k. kardinalen en van de paus, waartegen een christen profetisch móet protesteren.

a. In "Getuigenis van Gods liefde" van mei 1994 werd een samenvatting gegeven van wat de Belgische kardinaal G. Danneels heeft geschreven in twee boeken. Ik citeer daaruit: "Maria is onmisbaar om Christus juist te vatten. De Heer zonder Zijn moeder is eigenlijk niets meer dan een abstractie, pure idee. En abstracties en ideeën hebben geen moeder nodig, naar het beroemde woord van Karl Rahner. De levende Heer -Gods Zoon die men geworden is -kan niet zonder moeder."

Naar aanleiding daarvan wil ik u, lezers, deze vraag stellen: Hoe zou een vrouw het vinden, wanneer openlijk van haar man word gezegd dat hij een moederskindje is en niet zonder zijn moeder kan? En dat zij haar man niet kan begrijpen zonder zijn moeder en dus altijd die schoonmoeder erbij moet halen om tot het meest innige van haar man door te kunnen dringen? Zou zij dan niet terecht furieus worden? Maar hoe kan een gemeente, die zich de bruid van Christus weet, er onverschillig onder blijven, wanneer van haar hemelse Man gezegd wordt dat Hij niet zonder Zijn moeder kan en dat zij haar Bruidegom alleen maar echt kan begrijpen, als Zijn moeder haar vertelt wat er innerlijk in haar Geliefde omgaat?

En mag ik misschien persoonlijk worden? Als u door het geloof tot vertrouwvolle overgave aan Christus bent gebracht, dan is er tussen u en Hem een innige, persoonlijke relatie ontstaan. Dan leeft Hij voor en in u, zoals Paulus daarover juicht: "Christus leeft in mij" (Gal. 2:20). Maar kunt u er dan rustig onder blijven, wanneer een kardinaal beweert dat Christus voor u (èn dus ook voor Paulus!) slechts "een abstractie, pure idee" is, omdat u Zijn moeder niet vereert?

b. Jochim Meisner, kardinaalaartsbisschop van Keulen (Duitsland) heeft volgens "Katholiek Nieuwsblad" van 6 mei 1944 in de Mariabedevaartplaats Kevelaar gezegd: "De Mariaverering is van levensbelang voor het christendom. Zonder de moeder van de Heer is een leven in overvloed niet mogelijk. Maria leert de gelovigen de omgang met God en brengt ons naar de Vader".

Maar wij belijden toch immers dat de Heilige Geest ons de verborgen omgang met God leert. Als dat zo is, dan verdringt deze kardinaal de Heilige Geest van de plaats, die Christus Hem heeft aangewezen.

Bovendien kent de gemeente van Christus haar verheerlijkte Bruidegom slechts door de Heilige Geest en ontvangt via die Geest Zijn leven in overvloed. En we worden wedergeboren tot het eeuwige leven in Christus door de Heilige Geest, niet door Maria. Zal een vrouw het prettig vinden, wanneer er allerlei geruchten worden verspreid over de manier waarop zij haar man heeft leren kennen, die volkomen onwaar zijn? En laat het de gemeente dan koud, wanneer geleerd wordt dat niet de Heilige Geest ons door Christus naar de Vader brengt, maar

iemand anders, namelijk Maria?

c. Kard. A. Simonis heeft volgens "Katholiek Nieuwsblad" van 2 nov. 1993 over Johannes Paulus II ter gelegenheid van de vijftiende verjaardag van zijn verkiezing tot paus, gezegd: "Waarlijk zijn wij gezegend met een paus, die op eminente wijze steenrots en heilsmiddelaar is. "

Maar Paulus leert dat Christus op eminente wijze de rots is, waarop de gemeente gebouwd wordt: "Want niemand kan een ander fundamenten leggen dan hetgeen gelegd is, hetwelk is Jezus Christus" (1 Kor, 3:11). Petrus (Mat. 16:18) en de apostelen (Ef. 2:20) zijn slechts rots en fundament van de gemeente in een afgeleide zin, namelijk omdat zij, door Christus waren aangesteld om van Hem te getuigen dat Hij de enige rots en het fundament is waarop de gemeente wordt opgetrokken (Hand. 1 :21,2).

En Petrus heeft voor het sanhedrin dat hem met de dood bedreigde getuigd: "Deze (Christus) is de Steen, Die door u, de bouwlieden veracht is, Welke tot een hoofd des hoeks (hoeksteen) geworden is; er de zaligheid is in geen ander, want er is ook onder de hemel geen andere Naam, Die onder de mensen gegeven is door Welke wij zalig moeten worden" (Hand. 4:11,12).

Hoe kunnen de protestantse christenen van Nederland er schouderophalend aan voorbijgaan, wanneer een man in Rome door een Nederlandse kardinaal "op eminente wijze steenrots en heilsmiddelaar" word genoemd, indien zij Christus liefhebben als de enige Rots op Wie zij bouwen en de enige Middelaar (1 Tim. 2:5) van Wie zij het heil ver wachten?

d. Aan het slot van de encycliek "Splendor Veritatis" (= "Schittering van de Waarheid") richtte de paus dit gebed tot Maria: "O Maria, Moeder van de barmhartigheid, waak over allen, opdat het kruis van Christus zijn kracht niet verliest. "

Maar dat kruis heeft zijn eeuwige kracht in zichzelf, omdat God er de belofte aan heeft gehecht dat Hij dat kruis als een onvergankelijk zoenoffer voor onze zonden heeft aanvaard. Dat schrijft Paulus: "Want in Hem heeft God willen wonen in heel Zijn Volheid, om ... vrede te stichten door het bloed aan het kruis vergoten, om alles in de hemelen en op aarde te verzoenen, door Hem alleen"(Kol. 1:19,20). Daar hoefde dus geen moedertje-lief aan te pas te komen. Is het dan geen smaadheid aan dat kruis aangedaan, wanneer beweert wordt dat een mens erover moet waken "opdat het kruis van Christus zijn kracht niet verliest?"

3. Wat bewoog mij?

Toen ik deze hemel-tergende (of druk ik mij nu te sterk uit?) uitspraken die ik aan het slot van het vorige hoofdstuk geciteerd heb, gelezen had, heb ik mij in een open brief tot deze kardinalen en tot de paus gericht. "De Kruisbanier" heeft zich bereid verklaard 400.000 exemplaren van deze open brieven aan kard. Danneels en kard. Simonis te drukken en te doen verspreiden.

"De Kruisbanier" vroeg mij tevens om een artikel, waarin ik de motieven zou uiteenzetten, die mij ertoe brachten deze open brieven te schrijven. Ik antwoordde:

De aanleiding

Ja, wat heeft mij daartoe bewogen? Er was een directe aanleiding op het menselijke vlak. Ik was net als Paulus, toen die in Athene rondwandelde en al die afgodsbeelden zag, innerlijk diep geroerd, toen ik de uitspraken van deze kerkelijke leiders las. Vooral wat kard. Danneels heeft geschreven: "Jezus kan niet zonder Zijn moeder".

Ik heb mijn Heiland lief, ik zie vol eerbied naar Hem op, ik kan neerzinken in aanbidding voor Hem. Ik kan mij zo goed indenken dat Johannes "als dood voor Zijn voeten viel" (Openb. 1 : 17), toen Christus hem verscheen en hem met "Zijn ogen als een vuurvlam" aankeek.

En als je dan iemand hoort beweren dat deze machtige, eeuwige Zoon van God "niet zonder Zijn moeder" zou kunnen, doet je dat pijn, heel erg pijn.

Maar ik dacht ook aan al die Vlamingen, die op deze manier misleid worden. Kard. Danneels veroorzaakte daardoor een zonsverduistering, de verduistering van "de Zon der gerechtigheid" (Mal. 4:2), Jezus Christus. Danneels brengt de mensen ertoe om hun gerechtigheid te zoeken in een mens, terwijl die alleen in Christus te vinden is. Toen kreeg ik een telefoontje van br. Overbeeke. Hij vroeg of ik weer eens een artikel voor "De Kruisbanier" zou willen schrijven. Kunt u zich voorstellen dat ik daarin een aanwijzing van de Heere zag?

Een vreemde gloed

Maar toen ik mij aan het schrijven zette, kwam weer die vreemde gloed over me, die ik mij vooral herinnerde uit de tijd dat ik mijn boek "Moeder, ik klaag u aan" neerpende.

Die gloed is moeilijk te beschrijven. Ze is niet met andere menselijke gevoelsberoeringen te vergelijken. Je moet daarvoor naar de Bijbel grijpen. Daar vind je een poging van door de Geest geïnspireerde mensen om weer te geven wat zij ervoeren, toen de Geest van de profetie over hen kwam.

Een duidelijk voorbeeld is Jeremia. Hij schreeuwde het voor God uit dat hij de last van de profetie die de Here op zijn schouders en in zijn hart had gelegd, van zich wilde wegwerpen, want de leiders van Israël zaten hem voortdurend op de hielen. Ze zetten hem in de gevangenis en hitsten de volksmassa's tegen hem op.

Hij wou de druk van die profetische opdracht kwijt; het lukte hem echter niet. Hij schreef: "Maar zeide ik: Ik wil aan Hem niet denken en in Zijn Naam niet meer spreken, dan werd het in mijn hart als brandend vuur, opgesloten in mijn gebeente; wel matte ik mij af om het in te houden, maar ik kon het niet" (Jer. 20:9 NBG).

En als Jeremia zich opnieuw in gehoorzaamheid gebogen heeft onder zijn profetische juk, kan hij weer zingen: "De Heere der heerscharen is een rechtvaardige toetser, die nieren en harten doorziet". "Zingt de Heere, looft de Heere, want Hij bevrijdt" (vers 12 en 13).

Bij ons is het geen inspiratie door de Heilige Geest zoals dat het geval was bij de profeten van het Oude Testament. Maar iets van hun gloed kunnen alle gelovigen vanaf de Pinksterdag ervaren. Want Petrus zei toen dat met Pinksteren de profetie van Joël wordt vervuld, namelijk dat allen zullen profeteren.

Een vuur dat in je brandt

Wanneer je je overgeeft aan deze profetische doorgloeïing, ervaar je de goedkeuring van de Here. Maar die is niet een soort pluimpje dat je van Hem krijgt. De Heere kan wel een bemoedigend schouderklopje geven: "Wel, gij goede en getrouwe dienstknecht, over weinig zijt gij getrouw geweest; over veel zal Ik u zetten; ga in, in de vreugde van uw Heer" (Mat. 25:21).

Maar evenzeer is waar: "Alzo ook gij, wanneer gij zult gedaan hebben al wat u bevolen is, zo zegt: Wij zijn onnutte dienstknechten; want wij hebben.(maar) gedaan wat wij schuldig waren te doen" (Lukas 17:10).

Die goedkeuring van Hem is een zoetheid, die zich op je legt. Daardoor proef en smaak je Zijn heilige en liefdevolle aanwezigheid. Dan weet en zie je de werkelijkheid van het inwonen van de Heilige Geest in je lichaam. Want hoewel deze ervaring geestelijk is, heeft ze toch ook een vaag lichamenlijk aspect.

Van Paulus wordt gezegd dat "zijn geest in hem ontstoken werd, ziende dat de stad zo zeer afgodisch was" (Hand. 17:16). Toen was blijkbaar in Paulus, net als destijds in Jeremia, het vuur van het Woord van God, het vuur van de Heilige Geest, in hem gaan branden,

Totaal onwaardig

En juist omdat je Gods tegenwoordigheid in je dan op een bijzondere wijze ervaart, komt er tegelijk een gevoel van totale onwaardigheid vanwege je zonde

over je. Dan wil je met Petrus, toen die de heerlijkheid Gods ervoer, uitroepen: "Ga uit van mij, want ik ben een zondig mens!" (Lukas 5:8).

Maar laat ik maar ophouden met mijn poging om dat te beschrijven. Degenen van u die dat ook hebben ervaren, weten waarover ik schrijf. Op de vraag wat mij ertoe bewoog om deze open brieven te schrijven, zou ik ook heel kort kunnen antwoorden: ik kon niet anders; het brandde als een vuur in mij.

Moge de Naam des Heren erdoor geprezen worden; moge mensen erdoor tot bekering en tot heen keer naar onze machtige, heerlijke Heiland gebracht worden

4. Huidige stromingen in de Rooms-Katholieke Kerk

Het rooms-katholieke kerkinstituut heeft een strakke hiërarchische structuur. De kerkleiding voelt zich ver verheven boven de 'leken' en zweeft daarom voor een gedeelte over de kerkleden heen. Vooral vanwege het verplichte celibaat is de afstand tussen de priesters en de parochianen groot, ook al is die afstand in onze tijd wel wat minder geworden.

Daarom valt het kerkinstituut niet samen met het geheel van de r.-k. kerkleden, die veel dingen anders beleven dan de kerkleiders weten of althans willen.

Onderscheid tussen het instituut en de leden

Op grond daarvan maak ik, zoals ik in de inleiding zei, onderscheid tussen de benadering van het r.-k. kerkinstituut en die van de afzonderlijke rooms-katholieke mens. Maar is zo'n onderscheid wel bijbels? Is het wel eerlijk om tegenover het r.-k. kerkinstituut een andere houding aan te nemen dan tegenover de afzonderlijke rooms-katholiek?

Dat hoeft niet, mits je maar in beide gevallen eerlijk voor je overtuiging uitkomt. Uit 2 Kor. 10:9-11 blijkt dat Paulus "in de tegenwoordigheid van het lichaam", dat is: als hij persoonlijk in de gemeente optreedt, een andere indruk maakte dan als de schrijver van zijn brieven. In zijn brieven komt hij volgens sommige Korinthiërs als een machtige en sterke persoonlijkheid over, maar als je hem dan in levende lijve voor je ziet, lijkt hij op het eerste gezicht slechts een klein, miezerig mannetje te zijn.

Paulus zet de verspreiders van die geruchten die hem hadden bereikt, op hun nummer. "Nee", zo zegt hij, "er is geen onderscheid tussen de Paulus die in zijn brieven zo'n stoere taal kan uitslaan, en de zachtmoedige Paulus van de persoonlijke omgang met jullie".

En waarom is dat dezelfde Paulus? Omdat hij bij al zijn uitingen, hetzij hij in zijn brieven de puntjes op de i zet, hetzij hij heel hartelijk met de broeders en zusters van Korinthe omgaat, wanneer hij in hun midden is, gedreven wordt door een en al liefde, de liefde die de ander steeds weer wil winnen voor Christus.

Bovendien is er in de directe omgang met elkaar altijd de mogelijkheid om, al naar gelang de reactie van de ander, te nuanceren, zonder dat je daarbij iets van je geloofsovertuiging prijsgeeft. Je kunt dan wat je gezegd hebt aanvullen, bijstellen en opnieuw verduidelijken, wanneer blijkt dat men je verkeerd heeft begrepen.

Liefde

Ik meen dat ook ik, hetzij in mijn publicaties, hetzij in mijn persoonlijke omgang met rooms-katholieken, gedreven wordt door de liefde. Ik gun hen zo van ganser

harte diezelfde vrede en vreugde in Christus, die ik zelf heb mogen vinden. Kunt u dan begrijpen dat het mij pijn doet, wanneer sommigen mij verdenken van een ordinair antipapisme, alsof ik nog altijd wraak zou willen nemen op wat ik in die kerk heb moeten doorstaan?

Antipapisme is een blinde weerzin, soms zelfs haat tegen alles wat rooms heet. In het voorafgaande, en in mijn andere publicaties, heb ik laten zien dat ik mijn houding tegenover Rome heb laten bepalen door de Bijbel, en dus niet door ressentimenten. Men hoeft het met mij niet eens te zijn, maar het is wel erg goedkoop om zich van mijn argumenten af te maken door mij het etiket 'antipapist' op te plakken.

Met Paulus kan ik zeggen: "Want de liefde van Christus dringt ons". "Zo zijn wij dan gezanten van Christus' wege, alsof God door ons bad; wij bidden u van Christus' wege: laat u met God verzoenen, want Hem, Die geen zonde gekend heeft, heeft Hij zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem"(2 Kor. 5:14,20,21).

...in allerlei vormen

Ik heb geprobeerd alle voorbeelden van benaderingswijzen van de Bijbel in praktijk te brengen.

1. Christus zegt: "Gij zult Mijn getuigen zijn". Daarom heb ik in "Mijn weg naar het Licht" getuigenis afgelegd van wat God aan mijn ziel heeft gedaan, "opdat gij zoudt verkondigen de deugden van Hem ,die u uit de duisternis geroepen heeft tot Zijn wonderbaar licht" (1 Petr. 2:9).

2. In aansluiting aan Hosea 2:1 heb ik de kerk, die ik eens als mijn moeder heb beschouwd, met grote bewogenheid teruggeroepen naar het zuivere Evangelie. Ik deed dat in "Moeder, ik klaag u aan".

3. Maar ik heb ook de 'methode' van de Heere Jezus gevolgd, doordat ik in "Onder hetzelfde kruis" telkens vragen stelde aan rooms-katholieken. De hoofdstukken begonnen steeds met: "Wij, protestanten en rooms-katholieken belijden samen... ", om daaraan de vraag te koppelen: "Hoe komt het dan dat er toch nog zoveel verschil is in ons belijden?" In het 'Woord vooraf' van dat boekje schreef ik:

"Er zijn mensen die alleen geloven wat je zegt, als ze je diep in de ogen hebben gekeken en de laatste oprechtheid in je ziel hebben aanschouwd. Daarom heb ik in "Mijn weg naar het licht" een kijkje gegeven op Gods werk in mijn ziel. Het boek is bedoeld als een getuigenis van Gods eindeloze ontferming over een zondig mensenleven.

Het is echter mogelijk dat sommigen dat als een interessant stukje zielkunde classificeren en verder overgaan tot de orde van de dag.

Daarom heb ik geschreven: "Moeder, ik klaag u aan ". Zwaar komt daarin

de kracht van Gods Woord neer op de vele afdwalingen in de kerk van Rome. Ik heb daarin getracht het "Alzo spreekt de Heere, de levende God" op de lezers ongeremd los te laten, om hen aldus wakker te schudden.

Maar anderen werden daardoor misschien al te plotseling gewekt. Ze werden er humeurig onder. Voor hen heb ik dan dit boekje geschreven."

"Dit boekje gaat uit van datgene wat ons, protestanten en rooms-katholieken, verbindt. Vandaar de titel: "Onder hetzelfde kruis ". Juist vanuit de eenheid, die er nog altijd is, is de kloof die ons scheidt, des te tragischer."

Huidige stromingen

Ook nog op een andere bijbelse manier heb ik geprobeerd mijn vroegere geloofsgenoten te winnen voor het geloof in Christus als de enige en volkomen Zaligmaker.

Paulus schrijft: "De liefde verblijdt zich in de waarheid" (1 Kor. 13:6) Dus mogen en zelfs moeten wij ons verblijden, wanneer we bij anderen een stukje waarheid ontdekken.

In de jaren zestig en zeventig had ik dan ook in "In de Rechte Straat", het maandblad "voor het getuigend gesprek met Rome", waarvan ik de eindredacteur was, een rubriek: "Reformatorische lente bij Rome". Daarin citeerde ik steeds de nieuwe, bijbelse geluiden, die ik bij r.-k. schrijvers opving.

De conservatieven en de vrijzinnigen

Later kwamen dergelijke reformatorische geluiden steeds minder voor in r.-k. bladen. De R.-K. Kerk van Nederland viel uiteen in twee groepen, die elkaar fel bestrijden: de vrijzinnigen zoals bijv. de Acht-mei beweging, en de conservatieven, met aan het hoofd de door de paus benoemde Vaticaan-getrouwe bisschoppen. De vrijzinnige rooms-katholieken spreken over iedereen, die zonder meer het gezag van de Bijbel erkent, verachtelijk als over een 'fundamentalist'

Bij de Rome-getrouwen gaat de leer van de kerk boven alles, zodat echte Bijbelstudie daardoor elke betekenis verliest. Zij proberen immers Bijbelteksten zozeer onder druk te zetten dat het erop lijkt alsof ze de paus naspreken.

Bijbelse stromingen binnen de R.-K. Kerk

Toch is er nog steeds een derde groep rooms-katholieken die zich niet echt thuis voelen bij een van deze twee machtsblokken. En volgens Jos Vranckx in "Pelgrims voor een nieuwe tijd" (Leuven 1991) neer die beweging toe. Hieronder laat ik gedeelten volgen uit een samenvatting van dit boek in "Een-twee-een", uitgave R.-K. Kerkgenootschap van Nederland, 6 aug. 1993:

"Zij (= die derde stroming binnen de R.-K. Kerk. HJH) willen de getuigenis

van het Evangelie leven. Het is hen er daarbij niet om te doen de waarheid als een compact systeem van geloofswaarheden en normen aan te bieden" "Momenteel zijn in Nederland tal van bewegingen en gemeenschappen vanuit eenzelfde christelijke geest als 'de moderne devoten' actief. Vranckx presenteert een bonte verzameling: De Focolare-beweging, de Fraterniteiten van Charles de Foucault, Communio e Liberazione, Marriage Encounter, Coworkers van Moeder Teresa, Cursillo, Charismatische Vernieuwing, Redemptor Hominis, De Neocatechumenale Weg, de Arkgemeenschappen, Emmanuel en andere."

De moderne devotie in de veertiende en vijftiende eeuw

De schrijvers van dat artikel in Een-twee-een, Paul van Geeset en Marie-Pauline van Geusau, vergelijken die huidige derde stroming met "Een vijftiende-eeuwse beweging uit de Lage Landen: de Moderne Devotie". Die beweging heeft toen een grote invloed gehad in de gehele R.-K. Kerk. Het hoogtepunt en de blijvende nawerking ervan was de navolging van Christus van Thomas à Kempis, met intussen reeds meer dan 4000 herdrukken in 90 talen.

Als oorzaken van het ontstaan van die Moderne Devotie geven zij: het diepe zedelijke verval van de R.-K. Kerk en van haar gezag, vooral door het 'Westerse Schisma', toen pausen en tegenpausen elkaar in de ban sloegen. Maar als voornaamste reden noemen zij:

"De theologische reflectie over de hoogste waarheid had door de steriele en intellectualistische houding van de laatscholastieke theologen elke binding met de dagelijkse praktijk verloren. Door de hantering van rationalistische wetenschapsmethoden verloren de theologen ook hun levendige band met de heilige Schrift."

(Tussen haakjes: is dat niet tevens de crisis van het hele, ook van het protestantse christendom in onze tijd?)

Geert Grote gaf de eerste grote stoot naar een doorbraak van deze poging om terug te keren tot het eenvoudige, levende christendom van de Bijbel.

"In 1340 uit een patriciërgeslacht te Deventer geboren ...Omstreeks het jaar 1366 kwam hij echter tot inkeer en na enige jaren van stilte bij Karthuizers in Arnhem blijkt hij zijn leven geheel op het evangelie afgestemd te hebben: in alle belangrijke steden in Nederland roept hij, inspeland op de veranderde situatie en de chaotische tendensen in de kerk aanklagend, grote menigten op tot een innerlijk doorleefd navolgen van de Heer."

"God was een realiteit voor hem en hij straalde dat uit"

De schrijvers trekken dan de vergelijking door met nu en laten enkele

hedendaagse r.-k. 'moderne devoten' aan het woord. Ik citeer stukje een 'reformatorische lente' uit het verhaal van Tiny Pouwels-van de Pas, voorzitter van de landelijke Pastorale Kerngroep van de Charismatische Vernieuwing in Nederland:

"Ik zocht God in de boeken, bij anderen in de kerk ... echter zonder resultaat. In mijn opvoeding en de godsdienstlessen is niet of nauwelijks gesproken over God die Zich laat ervaren." "... totdat iemand mij een boek over het leven van Teresa van Avila in handen gaf. Hierin herkende ik de God die ik zocht."

Daarna hoorde ze pater A. Beijersbergen spreken.

"Het was een enthousiaste en blijde man. Voor hem was God een realiteit in zijn leven en dat straalde hij uit."

(Wat zij zegt van pater Beijersbergen kan ik beamen. Hij heeft mij één.

keer opgezocht, maar ook daarna hebben we nog wat brieven gewisseld. Hij is een diep-gelovige, heel fijne christen en ik ervaar met heel sterk onze verbondenheid in de levende Christus).

Op de vraag "Waarom bent u bij de Charismatische Vernieuwing gebleven?" antwoordde zij:

"Omdat ik hierin met mijn verstand en met mijn hart ben kunnen gaan geloven. Ook vind ik de spiritualiteit die ik hierin beleef behoren bij de volheid van geestelijk leven. De wekelijkse gebedsavonden zijn in deze tijd - waar men nauwelijks nog mag spreken over God belangrijke ontmoetingsplaatsen. Hier wordt samen gebeden en gesproken over ieders persoonlijke relatie met God. Er wordt uit de Bijbel gelezen en daar wordt over nagedacht. Men groeit in gemeenschap met elkaar, waardoor je elkaar tot steun bent in je geestelijk leven, maar ook in het leven van elke dag met de mooie en moeilijke tijden."

En dan te weten dat in sommige door het intellectualisme vermolmde protestantse kerken argwanend wordt gekeken naar gebedsgroepen en onderlinge Bijbelstudiekringen!

Ik heb nogal uitvoerig stilgestaan bij deze derde stroming, omdat ik mij zo zeer verblijd over dat stukje reformatorische lente bij Rome. Maar ik wil er nog wat meer over vertellen.

Gesprekken met een non

Deze middag bezocht ik weer eens zr. Josephine, kloosterzuster van de Franciscanessen. Ze vertelde me dat ze "Mijn weg naar het licht" opnieuw was gaan lezen. "Ik herkende mezelf daarin volkomen: diezelfde strijd om niet meer op iets van mezelf te bouwen en om me in algeheel vertrouwen als zondares over te geven in de barmhartige liefde van God in Christus."

Ze woont op een flatje, maar gaat twee keer per jaar naar het moederklooster. Ze doet dat vooral om dan te proberen het Evangelie van de vrije genade aan de andere nonnen kwijt te raken. "Maar dat is o zo moeilijk. Velen vinden dat gepraat over Jezus kwezelachtig."

Inderdaad, het valt niet mee, vooral voor oudere nonnen, om te moeten erkennen: al die offers die ik gebracht heb, dat afzien van de liefde van een man en het krijgen van kinderen, al die goede werken maken mij in de ogen van God niet aangenaam. De heilige God kan en wil mij slechts als Zijn kind aanvaarden, wanneer ik als een in mijzelf verloren zondares uitsluitend bouw op het volbrachte werk van Christus.

Zr. Josephine las mij een gebed voor dat ze in 1984 had opgeschreven. Ik vroeg haar of ik dat mocht publiceren. Ze gaf er toestemming voor. Vandaar:

Naar aanleiding van het lezen van Rom. 7: 4-14:

"O Heer, ik bid dat Uw Heilige Geest mij volkomen gaat beheersen, want ik wil geheel en al onttrokken zijn aan die vreselijke 'wet van de zonde'. En ik weet dat dit kan en mag, want Jezus is gestorven en verrezen, ook voor mij!

Ik leef, omdat mijn Heer is verrezen. Daarom heeft 'de wet van de zonde' geen macht meer over mij. D wat een heerlijkheid van U en wat een lieflijkheid van U, o mijn God, mijn Abba, mijn Vader! Heel hoog wil ik U prijzen, o Majesteit. Ik aanbid U, o liefde Gods zo groot, dat U zondige mensen, zoals ik er een ben, tot Uw discipelen maakt.

Geef, Heer, dat ik zo blijvend mag staan in Uw Koninkrijk en dat ik steeds biddend mag zijn in het R/ik van Uw Zoon.

Laat heel mijn land, ons Nederland, komen onder het heilige Bloed van Christus. Zuiver ons volk van hun zonden. Doe uit hen weg, O Heer, de onreinheid, de ontucht, de hoogmoed, het halsstarrig vasthouden aan eigen inzichten. Laat ons volk niet ten onder gaan, doordat ze bouwen op eigen weten, zonder zich tot U te bekeren. Geprezen zij Uw Naam! Amen!"

Ook voor zr. Josephine was een prediking van pater Beijersbergen een middel in Gods hand om haar aan de voeten van de Heere Jezus te brengen.

Bijbelse elementen bij r.-k. mystici

Vanuit het verlangen de R.-K. Kerk zo waarheidsgetrouw weer te geven en om te wijzen op die verblijdende bijbelse geluiden van rooms-katholieken, schreef ik mijn boekje Bijbelse elementen bij r.-k. mystici (Kok-kampen, 1990). Uit het 'Woord vooraf' citeer ik:

"In 1948 mocht ik het Evangelie ontdekken zoals dat door de Reformatie

beleden wordt. Ik ben nog altijd heel dankbaar, omdat God toen ingreep en een heel andere wending aan mijn leven gaf. En toch heb ik altijd iets gemist in de prediking en in de geschriften van de Reformatie, namelijk de mystiek van het één-zijn met God in Christus. Naast het 'God MET ons door Christus' is er het bijbelse 'God IN ons in Christus'. En dat laatste is in de geschriften van de grote rooms-katholieke mystici veel meer tot zijn recht gekomen dan in de publicaties van de reformatoren en van latere reformatische schrijvers."

Dat boekje is mij echter door verschillende protestantse recensenten niet in dank afgenomen. Ze beweerden dat de Reformatie alles beter heeft dan Rome.

Zagen zij in mijn aanprijzing van die r.-k. geschriften onbewust een aantasting van het protestantse groepsbewustzijn? We hebben allen de neiging om een tegenstander zo zwart mogelijk af te schilderen en zien daarom liever geen goed in hem. En als we er niet langs kunnen en toch bij onze 'vijand' goede dingen aantreffen, dan wordt het over algemeen verwacht dat je daar maar over zwijgt, om bij de achterban de weerstand tegen die tegenstander niet te verzwakken, zodat zijn dwalingen daardoor gemakkelijker toegang krijgen.

Maar de Heere heeft geen verzwijgen van waarheden, en nog veel minder: geen halve of hele onwaarheden, nodig om Zijn Koninkrijk te verdedigen of uit te breiden.

De r.-k. pers heeft gezwegen over mijn boekje. Misschien omdat het onderwerp hen niet meer interesseert? Dat betwijfel ik, want nog maar pas zijn de eeuwfeesten gevierd van Ruusbroec en Johannes van het Kruis. En uit hun geschriften had ik in mijn boekje veel met instemming geciteerd. Misschien hebben ze erover gezwegen, omdat ze dan heel wat zouden moeten veranderen aan het imago dat men in de R.-K. Kerk over mij heeft opgehangen? Ik word daar namelijk voorgesteld als een vulgaire antipapist, die verbeterd vecht tegen alles wat rooms heet, als een afvallige, een renegaat, een deserteur die overgelopen is naar de vijand. Wanneer dat beeld niet meer zou kloppen, zou ik misschien een reëel gevaar kunnen vormen voor de r.-k. zieltjes? Ik zou het heel goed kunnen begrijpen, want de grootheid van de R.-K. Kerk was vroeger ook mijn wensdroom.

Twee stromingen binnen de charismatische beweging

Dat moet ik er helaas aan toevoegen, onze blijdschap over het feit dat in de charismatische beweging de Bijbel in het centrum van aandacht en beleving is komen te staan, wordt getemperd, wanneer we weten dat er binnen die beweging twee stromingen zijn.

De ene stroming is nog meer rooms geworden dan vroeger. Ze zijn nog vuriger

vereerders van Maria en aanhangers van de paus geworden. Van hen geldt wat Paulus aan de Galaten schrijft: "Ge zijt begonnen met de Geest, wilt ge nu eindigen met het vlees?" (3:3 RKV).

De andere stroming raakt steeds meer los van Rome. Zij vieren Avondmaal onder elkaar onder leiding van een voorganger, die ze zelf hebben aangewezen en die vaak niet eens een priester is. Soms neem ik ook deel aan de gesprekken en bidstonden van deze tweede groep.

Twee broers

Ik heb veel contact met een priester van de tweede stroming. Hij vertelde mij - en hij heeft dat ook geschreven in zijn boek "De koninklijke Weg" -dat hij na veertien jaar priesterschap moest erkennen dat hij nog steeds dezelfde was als vroeger, toen hij gewijd werd. Hij begreep daarom dat hij zo nooit voor God zou kunnen verschijnen. Toen beled hij dat voor de Heere:

"U zult mij moeten aanvaarden zoals ik ben, want ik heb al het mogelijke geprobeerd om mij zo te verbeteren dat ik aangenaam zou worden in Uw ogen. Maar het is mij niet gelukt. Maar ik heb nu in Uw Woord gelezen, of eigenlijk: pas nu hebt U dat tot mij laten doordringen, dat dat juist Uw genade is: U aanvaardt zondaars zoals ze zijn, wanneer ze hun vertrouwen enkel in Christus stellen. Heere, dat wil ik van nu af doen. Ik verwacht niets meer van mij, maar alles van Hem."

Wanneer hij in de buurt van Velp komt, bezoekt hij ons en dan hebben we samen een dag van Bijbeloverdenking en gebed. Hij vraagt nooit: Kom bij ons terug. En ik vraag nooit: Waarom verlaat je je kerk niet?

Zijn broer is echter heel anders. Die behoort zeer beslist tot de pausgezinde charismatische stroming. Ik had vroeger al eens contact met hem gehad. Toen de paus naar Nederland kwam en ik in verschillende kranten een paginagrote advertentie had geplaatst tegen van deze "voorloper van de Antichrist" door onze regering en door de leiders van protestantse kerken van Nederland, schreef hij mij: "Hoe kunt u dat toch doen? Ik weet van vroeger dat ook u deel hebt gekregen aan de volheid van de Geest. Maar hoe kunt u dan zo tegen de paus te keer gaan? Christus Zelf komt in de paus naar Nederland. Broeder Hegger, kom terug naar onze kerk en help mee om onze kerk te vernieuwen in de Heilige Geest."

5. Het gebed

Alle christenen weten dat het gebed het machtigste wapen is tegen de verleidende machten van de dwaling. Als Paulus in Ef. 6: 11,12 het listige leger van de boze machten in de luchten rondom ons heeft beschreven, roept hij ons op om een hele wapenrusting aan te trekken, die hij voor ons uitstalt. En hij eindigt met het gebed: "... met alle biddende en smeking, biddende te allen tijde in de Geest, en daartoe wakende met alle volharding en smeking voor al de heiligen; en voor mij, opdat mij het Woord gegeven worde in de opening van mijn mond met vrijmoedigheid om de verborgenheid van het Evangelie bekend te maken."

En ook Judas spoort zijn lezers aan tot eenzelfde gebed, nadat hij in felle bewoordingen de dwaalleraars getekend heeft en de gemeente heeft vermaand om tot het uiterste te strijden voor het geloof dat eenmaal de heiligen is overgeleverd. "Maar geliefden, bouwt gij uzelf op uw allerheiligst geloof, biddende in de Heilige Geest" (Judas vers 20).

Tegenover ons staan geen mensen met vlees en bloed, zegt Paulus in Ef. 6: 11, maar waar wij ten diepste de strijd mee te voeren hebben, is het leger van de boze geesten. Wij kunnen daartegen alleen stand houden, wanneer wij ons geheel laten vervullen door de Heilige Geest en ons verenigen met de "onuitsprekelijke zuchtingen" waarmee de Heilige Geest in en voor ons bidt (Rom. 8:26).

Dat geldt heel bijzonder de R.-K. Kerk. Daarin heeft zich zo'n geweldige macht van de dwaling genesteld, dat die niet meer te verklaren is vanuit louter menselijke bedenksels. We kunnen in haar reeds duidelijk de contouren zien van de valse, verworpen kerk van de eindtijd. Van die kerk van de eindtijd wordt gezegd dat zij dan is geworden "een woonstede der duivelen en een bewaarplaats van alle onreine geest (Openb. 18:3).

Wie de recente uitspraken van de drie kardinalen en van deze paus leest (zie p. 10-12 van het manuscript -zetter a.u.b. invullen volgens gedrukte pagina's), kan alleen maar met ontzetting vaststellen, hoezeer Christus daardoor ontluisterd wordt.

Tegenover deze machten der duisternis staan wij, zwakke mensjes van vlees en bloed, machteloos. We kunnen deze Goliath alleen tegemoet treden met de slinger van David, vanuit de volstrekte afhankelijkheid van de Heere en vanuit het vaste vertrouwen dat Zijn Heilige Geest oneindig veel sterker is dan heel dat leger van onreine geesten. Dat besef zal ons voortdurend brengen tot een "bidden in de Geest" .

Bidden voor de kerkleden

De vraag is dan ook: heeft het zin om voor Rome te bidden? Dan zullen we onderscheid moeten maken tussen de rooms-katholieken als mensen die behoren tot Gods volk, namelijk Gods volk uit de heidenen (Hand. 15: 14) aan de éne kant, en hun leiders aan de andere kant. Ik beschouw namelijk de rooms-katholieken als behorend tot Gods volk. Ik kan in deze brochure niet dieper ingaan op wat ik hier bedoel met het volk Gods.

Ik wil volstaan met te wijzen op de praktijk in de kerken met een lutherse, calvinistische en anglicaanse achtergrond, die de rooms-katholieken niet gelijk stellen met de heidenen.

Die kerken erkennen immers de Doop van de R.-K. Kerk. En de Doop is, net als de besnijdenis bij de Joden, een uitbeelding en verzegeling van de trouw van God, waarmee Hij Zijn belofte gestand doet en de God wil zijn en blijven van de besnedenen en van de gedoopten.

Wanneer je je tot rooms-katholieken (of tot naam-christenen binnen het protestantisme) richt, dan moet (en mag!) je hen beschouwen als de Joden, die wel de besnijdenis (waarbij de vrouwen waren inbegrepen) hadden ontvangen, maar afgedwaald waren van de God van Israël. De profeten hadden een heel andere houding tegenover hen dan tegenover de gojim, de heidenen.

Hartstochtelijk smeekten de profeten het volk om terug te keren naar de God van het Verbond. Ze dreigden ook met de Verbondswraak: vreselijk zal het oordeel van de Heere zijn, wanneer het volk dat Hij Zich tot bruid en vrouw verworven heeft, echtbreuk pleegt en andere goden achterna loopt.

De profeten hadden Israël lief, omdat dit volk voorwerp was van Gods uitverkiezende liefde. En wie God liefheeft, heeft vanzelf ook lief degenen, die door God geliefd zijn.

Daarom kunnen en willen wij niet anders dan de rooms-katholieken liefhebben. Waarom? Eenvoudig omdat ook God hen liefheeft.

En omdat zij volk Gods zijn, kunnen, mogen en moeten wij voor hen bidden.

Joël leefde ook in een tijd van afdwaling en geestelijke indommeling van Gods volk. Hij roept hen op om uit de roes van hun zonde te ontwaken: "Waakt op, gij dronkenen, en weent en huilt." "Blaast de bazuin te Sion en roept luide op de berg Mijner heiligheid" (Joël 1:5; - 2:1). Het volk en de priesters moeten bidden: "Spaar Uw volk, o Heere" (2:17).

Maar dat gebed zal slechts verhoord worden als ze zich bekeren: "Nu dan ook, spreekt de Heere, bekeert u tot Mij met uw ganse hart en dat met vasten en met geweent en met rouwklacht... want Hij is genadig en barmhartig, lankmoedig en groot van goedertierenheid" (2:12,13).

Bidden voor de kerkleiders?

Maar kunnen we ook bidden voor de leiders van de R.-K. Kerk, voor de pausen, kardinalen en bisschoppen?

In het gesprek met Zijn heilige Vader zei Jezus: "Ik bid niet voor de wereld, maar voor hen die Gij Mij hebt gegeven, want zij zijn Uwe" (Joh. 17:9)".

Het lijkt mij dat Jezus met "de wereld" de Joodse leidlieden bedoelde. Zij verweten Hem dat Hij door Beëlzebul, de overste van de duivelen, de boze geesten uitdreef (Mat. 12:24). Jezus waarschuwt hen dan; "Daarom zeg Ik u: Alle zonde en lastering zal de mensen vergeven worden; maar de lastering tegen de Geest zal de mensen niet verg worden" (vers 31).

Ook Johannes spreekt in zijn eerste brief over diezelfde zonde, die hij daar de naam geeft van "de zonde tot de dood". "Indien iemand zijn broeder ziet zondigen een zonde niet tot de dood, die zal (god) bidden en Hij zal hem het leven geven, hen (zeg ik) die zondigen niet tot de dood. Er is een zonde tot de dood; voor die (zonde) zeg ik niet dat hij bidden zal (1 Joh. 5:16).

De vraag is: heeft de r.-k. kerkleiding als geheel de zonde tegen de Heilige Geest bedreven? Er zijn aanwijzingen in die richting.

De R.-K. Kerk heeft op het eerste Vaticaanse concilie uitgesproken dat de paus kan bogen op de onfeilbare bijstand van de Heilige Geest, als hij een uitspraak ex cathedra doet.

Maar de Bijbel leert dat de Heilige Geest Zich slechts heeft gebonden aan het Woord van God dat Hij schriftelijk heeft laten vastleggen wat op hetzelfde neerkomt: aan het Woord van de Zoon van God, Jezus Christus. Jezus zei van de Geest der waarheid: "Die zal Mij verheerlijken, want Hij zal uit het Mijne nemen en het u verkondigen" (Joh. 16:14).

Jezus heeft niet gezegd: De Heilige Geest zal uit wat de pausen hebben uitgedacht nemen; en Hij zal niet de pausen verheerlijken, doordat Hij hen omkranst met Zijn onfeilbaarheid. Als de pausen zich dat aanmatigen, is dat dan niet een lastering van de Heilige Geest? Daar komt nog bij dat zij aan de Heilige Geest allerlei dogma's toeschrijven, die lijnrecht in strijd zijn met het door de Heilige Geest geïnspireerd Woord van God. Maken ze zo de Geest van de waarheid niet tot een geest van leugen?

Hoe het ook zij, zelf kan ik er niet toe komen om voor pausen te bidden. En dat geldt, zij het in mindere mate, ook voor kardinalen.

Naar de mens gesproken is het onmogelijk dat een paus zegt: Wij hebben ons vergist. Wij hebben uitspraken gedaan waarvan we beweerden dat die tot stand zijn gekomen door de onfeilbare bijstand van de Heilige Geest, maar dat kan niet, want die uitspraken van ons zijn in strijd met het door de Geest

geïnspireerde Schriftwoord.

En datzelfde geldt ook enigszins van een kardinaal. Zij genieten van alle mogelijke menselijke eer. Ze lopen rond in dure kleren met gouden ringen en edelstenen. De mensen knielen voor hen neer. En ze kunnen straks tot paus gekozen worden. Dan worden ze ineens de absolute alleenheerser over een wereldlijk staatje met als gevolg dat ze in alle landen met de eer van een staatsvorst worden ontvangen! Nee, de eerezucht en de machtswellust zit er bij ons, mensen, al te diep in dan dat je zulke vooruitzichten zo maar zou opgeven. Daarvoor is een radicaal Ingrijpen van de Heilige Geest nodig.

Maar als iemand wèl een gebed in zijn hart krijgt voor de r.-k. kerkleiders, dan zal ik mij daarin alleen maar verblijden.

Het bloed kruipt...

Voor afzonderlijke rooms-katholieken kan ik echter intens bidden. Als ik met hen gesproken heb over het Evangelie, dan kan het bidden voor hen nog lang daarna als een zoete last op mijn hart liggen.

Dat heeft natuurlijk ook te maken met: het bloed kruipt waar het niet gaan kan. Nog altijd vind ik het heerlijk om te vertoeven onder rooms-katholieken. Gewoon al als mens. Zij hebben een bepaald gevoel voor humor, waarbij ik mij helemaal thuis voel. Ze hebben over het algemeen ook een veel vrolijker levensinstelling dan veel calvinisten.

Maar heel bijzonder prettig vind ik het om te verkeren onder rooms-katholieken, die net als ik hun weg naar het Licht gevonden hebben. Dan kun je met hen op een ongedwongen manier -calvinisten hebben daar vaak wat moeite mee - juichen over het heil dat in Christus zo maar, op een verrassende manier, is gaan opdagen. Wij ervaren heel diep wat Paulus schrijft: "Gij waart eertijds duisternis, maar nu zij gij licht in de Heere; wandelt als kinderen des lichts" (Ef. 5:8).

Mag ik tenslotte u, lezer(es), met alle aandrang vragen: gedenk de rooms-katholieken in uw gebeden. Draag ze in uw hart. Draag ze voor de troon van God. Pleit voor hen bij de trouwe God van het Verbond. En als u mij nu een beetje een zeur vindt, denk dan aan Paulus die zijn vroegere geloofsgenoten ook niet kon vergeten. Hij zuchtte over hen "dat het mij een grote droefheid en mijn hart een gedurige smart is", zozeer zelfs dat hij wel wenste "verbannen te zijn van Christus voor mijn broeders die mijn verwanten zijn naar het vlees" (Rom. 9:2,3)

6. Vragen aan en van oecumenici

Er zijn rechtse en linkse oecumenici. Onder rechtse oecumenici versta ik hen die oprecht en intens streven naar de eenheid van de gelovigen. Gelovigen zijn volgens de Bijbel zij die tot het inzicht en de erkenning zijn gekomen dat ze zondaars zijn en dat ze slechts dan van de eeuwige dood die ze door hun zonden verdiend hebben, verlost kunnen worden, wanneer ze zich in vertrouwen aan Christus alleen overgegeven. Deze gelovigen hebben er daarom veel verdriet van, dat ze van andere gelovigen gescheiden zijn door hoge kerkmuren. Ze beleven het als een snijdende pijn dat ze niet met hen de eenheid in Christus kunnen vieren door aan te zitten aan de éne tafel des Heeren om samen vol dankbaarheid de dood, de opstanding en de wederkomst te vieren van Hem Die zij zozeer liefhebben.

Onder linkse oecumenici versta ik hen die een eenheid willen met christenen, ook al moet dat gaan ten koste van de waarheid. Zij hebben er geen bezwaar tegen om samen te gaan met hen die zich wel christenen noemen, maar Christus loochenen als de enige en volkomen Zaligmaker.

Ik ga daarbij van de veronderstelling uit dat ze geloven dat de Bijbel Gods onfeilbare Woord is. Als ze dat niet geloven, heeft een gesprek met hen over dit onderwerp geen zin. Want dan is er geen gemeenschappelijk uitgangspunt meer en is er alleen de mogelijkheid van een oeverloos in- en uitpraten met alleen maar verlies van tijd en energie. Aan de Schriftgelovige linkse oecumenici wil ik de volgende vragen stellen:

Vragen aan linkse oecumenici

1. Hebt u Christus persoonlijk lief, omdat u door de werking van de Heilige Geest hebt gezien en vol blijdschap hebt erkend dat Hij ook voor uw redding gestorven is?

Hoe kan het u dan koud laten, wanneer Zijn eer wordt aangetast? " Raakt het u dan niet, dat de R.-K. Kerk beweert:

dat Zijn offerdood niet voldoende is, zodat wij nog zelf "het eeuwige leven waarlijk verdienen" moeten met onze goede werken; dat Zijn kruisoffer niet eens en voorgoed is geschied, maar nog dagelijks moet worden gebracht door middel van de r.-k. priesters; dat Hij niet zonder Zijn moeder kan en wij ook allen afhankelijk zijn van de voorbede van Maria?

De weg naar de hel

In Katholiek Nieuwsblad van 19 aug. 1994 schreef F. Jacobs:

"Op 13 juli 1917 aarzelde de Moeder Gods niet aan Jacinta (7 jaar), Francisco (8

jaar) en Lucia (10 jaar) de hel te laten zien. De kinderen waren diep getroffen: een zee van vuur met demonen en zielen van vervloekten met hun geschreeuw en gekerm van pijn en wanhoop. De Heilige Maagd zei: "Veel zielen gaan naar de hel, omdat er te weinig geofferd en gebeden wordt. De devotie tot het Onbevlekt Hart van Maria door het dagelijks bidden van het rozenhoedje kan talrijke mensen voor de hel behoeden. "

Vraag aan de linkse oecumenici

Vindt u het niet erg:

dat het offer van Christus in deze ontboezeming totaal niet genoemd wordt? dat hier geleerd wordt dat de mens door zijn' offers en gebeden' zelf kan bewerkstelligen dat hij niet naar de hel gaat? en dat er een bijzonder hulpmiddel is om aan de hel te ontkomen, namelijk het dagelijks bidden van 50 maal "Wees gegroet Maria, ...Moeder van God, bid voor ons nu en in het uur van onze dood" = het rozenhoedje?

Bent u het niet met ons eens dat rooms-katholieken aldus op een weg worden gevoerd, die in de hel eindigt? Want de Bijbel leert dat we slechts uit genade en door het geloof in Christus en Zijn offer alleen aan de verwerping in de hel ontkomen. Of denkt u daar anders over?

Het is heel erg, wanneer door deze leer mensen op een dwaalweg worden geleid, die eindigt in de eeuwige dood. Maar nog erger is het dat daardoor de eer van de heilige God, Die in Christus onze barmhartige Vader wil zijn, en de eer van de Zoon, Die Zichzelf tot in de kruisdood gaf voor de Zijnen, worden aangetast.

Het eerste gebod is en blijft de liefde tot God, ook al volgt onmiddellijk daarop het gebod van de liefde voor de naaste. Dat betekent dat wij allereerst zoals Christus verteerd moeten worden door de ijver voor Gods huis, moeten gloeien van liefde voor Zijn Naam. Soli Deo Gloria! Alleen Gode de eer!

2. Als iemand in een brandend huis ligt te slapen en ik dring met levensgevaar dat huis binnen en schreeuw hem toe dat hij wakker moet worden, is het dan juist dat u mij daarna verwijt dat ik niet zo hard had moeten schreeuwen en dat ik hem anders maar rustig had moeten laten inslapen in de dood?

Gelooft u dat een mens die zich niet in een persoonlijk geloof aan Christus heeft toevertrouwd, zich als in een brandend huis bevindt zonder dat hij dat zelf beseft? En kunt u het mij dan verwijten als ik zo hard als ik kan hem toeschreeuwen hem wijs op het gevaar waar hij verkeert? En is het liefde van u, als u iemand gedompeld ziet in een slaap van eeuwige dood en hem maar rustig laat voortslapen?

3. Is uw christelijk geloof misschien alleen iets van uw verstand of een kwestie

van traditie, maar niet van uw hart? Als dat het geval is, kan ik begrijpen dat u er geen bezwaar tegen hebt om met een priester op te treden in gezamenlijke diensten.

Dan raakt het u niet dat hij een vertegenwoordiger is van een wereldorganisatie, die een ander evangelie verkondigt dat geen evangelie is, nl. van de zaligmaking op grond van de verdienstelijkheid van de goede werken. Dan gloeit u niet van verontwaardiging, omdat door dit machtige instituut de Naam van Christus gesmaad wordt.

4. Als u erkent dat de Drie Formulieren van Enigheid een getrouwe weergave van Gods Woord zijn, dan weet u dat daarin beleden wordt:

"Geloven ook zij aan de enige Zaligmaker Jezus, die hun zaligheid en welvaart bij de heiligen, bij zichzelf of ergens elders zoeken? Neen, maar zij verloochenen met de daad de enige Heiland en Zaligmaker, ofschoon zij met de mond in Hem roemen; want van tweeën één: of Jezus moet geen volkomen Zaligmaker zijn, of zij die deze Zaligmaker met waar geloof aannemen, moeten alles in Hem hebben wat tot hun zaligheid van node is" (Vraag en antwoord 30 van de Heidelbergse Catechismus).

"En alzo is de Mis in de grond anders niet dan een verloochening van de enige offerande en van het lijden van Jezus Christus en een vervloekte afgoderij" (antwoord op vraag 80).

Waarom gaat u dan zo fel te keer tegen ons, die op grond daarvan een oecumenisch samengaan met de R.-K. Kerk met alle beslistheid afwijzen?

5. Johannes waarschuwt dat dé antichrist inderdaad nog komen zal, maar dat we ons daardoor niet in slaap moeten laten sussen, want reeds thans zijn er vele antichristen werkzaam (1 Joh. 2: 18).

En wat is de antichrist! "Westcott wijst er terecht op, dat het Griekse woord anti zowel 'tegen' als 'in de plaats van' kan betekenen. De antichrist stelt zich in de plaats van Jezus Christus en is daardoor zijn meest gevaarlijke tegenstander" (Dr. M. de Jonge bij dit vers). De paus beweert dat hij de plaats van Christus op aarde bekleedt. In die zin is hij letterlijk anti = in de plaats van Christus op aarde, dus een antichrist.

Hij is een uitermate gevaarlijke tegenstander van Christus, doordat hij tegelijk beweert niet tegen, maar vóór de hemelse Christus te zijn. Daardoor kan hij vele oprechte christenen zand in de ogen strooien. Ze gaan dan af op de eerbetuiging, die hij soms ook aan de hemelse Christus toebrengt, maar ze vergeten dat de paus in de praktijk alles concentreert op de mens.

De paus wijst voortdurend op zichzelf: Mij is gegeven "het absolute leergezag en de absolute bestuurs- en rechtsmacht over alle christenen op aarde!" (aldus de

voetnoot bij Mat. 16: 18 van de vertaling van Het Nieuwe Testament door de Katholieke Bijbelstichting Sint Willibrord van 1961).

Hij wijst op de sacramenten, waardoor het heil helemaal in de handen is gelegd van de priesters.

Hij wijst op de heiligen, vooral op Maria, die hij de middelares van alle genaden noemt.

Misschien zegt iemand:

maar in vers 22 zegt Johannes: "Deze is de antichrist, die de Vader en de Zoon loochent." Welnu, de paus loochent geen van beiden. Dus kan hij niet een antichrist zijn.

Maar Johannes voegt eraan toe: "Een ieder die de Zoon loochent heeft ook de Vader niet" (vers 23). De Christus Die door de pausen verkondigd wordt, IS niet de Christus der Schriften. Daarom is ook de Vader, Die zij verkondigen, niet de Vader van Jezus Christus.

Dat blijkt o.a. ook uit de leer van het vagevuur. De pausen erkennen dat Christus aan het kruis de straffen van alle zonden heeft uitgeboet. Desondanks beweren ze dat de Vader die straf ook nog eens door de gelovigen laat uitboeten in het vagevuur. Maar een God Die de zonden twee keer straft: één keer aan Zijn Zoon en daarna nog eens aan Zijn door Christus met Hem verzoende kinderen, is niet de Vader van Jezus Christus zoals Hij ons Hem heeft doen kennen in de Schrift.

Daar komt nog bij dat God volgens de pausen de kwijtschelding van de straffen (in het zogenaamde vagevuur dat een uitvindsel is van de pausen) laat afhangen van de willekeur van mensen, van pausen of die een aflaat willen uitschrijven, ja of nee. Maar zo is de Vader van Jezus Christus niet! Opnieuw vraag ik aan de linkse oecumenici: kunt u het ons dan kwalijk nemen dat wij op een bewogen wijze opkomen voor de eer van de Vader en de Zoon?

Vragen aan rechtse oecumenici

1. Mag je deelnemen aan r.-k. rouwdiensten?

In Schotland is de verschillende beantwoording van deze vraag helaas aanleiding geworden tot een kerkscheuring. Ik meen er vanuit de Schrift het volgende over te moeten zeggen.

In de Bijbel speelt de liefde een alles overheersende rol. God is liefde en Hij wil dat wij als Zijn kinderen liefde uitstralen naar buiten.

Dat betekent dat we ons helemaal moeten inleven in de anderen. Paulus schrijft: "Allen ben ik alles geworden, opdat ik in ieder geval enigen behouden zou" (1 Kor. 9:22).

En hoezeer hij dat in praktijk gebracht heeft, blijkt uit Hand. 21:17-26. Paulus

bevindt zich op dat moment in Jeruzalem. Jakobus en de oudsten geven hem dan het advies om, ter wille van de Joden, van vier mannen die een gelofte gedaan hadden, de onkosten van hun offers in de tempel op zich te nemen, "opdat zij het hoofd scheren mogen en allen mogen weten dat er niets waar is van hetgeen, waarvan zij aangaande u bericht zijn; maar (dat) gij (alzo) wandelt, dat gij ook zelf de wet onderhoudt." Dan heiligt Paulus zich (= leeft overeenkomstig de regels, die de wet in zo'n geval voorschrijft), gaat naar de tempel... "totdat voor een ieder van hen de offerande opgeofferd was."

Paulus handelde toen geheel in de lijn van wat hij aan de Korinthiërs had geschreven: "Hun die onder de wet zijn, (ben ik geworden) was onder de wet zijnde, opdat ik hen die onder de wet zijn, winnen zou" (1 Kor. 9:20). En dat, terwijl Paulus heel goed wist dat door het offer van Christus op Golgotha alle offers van het O. T. tot hun vervulling waren gekomen.

En zouden wij dan niet aanwezig mogen zijn bij een rouwdienst van r.- k. familieleden of vrienden, waar het misoffer wordt opgedragen?

Wel moet u dan daarbij volgens mij in acht nemen, dat u niet knielen gaat, wanneer de rooms-katholieken dat doen, o.a. bij de consecratie, wanneer de priester de woorden over brood en wijn uitspreekt, waarvan door die zouden veranderen in het lichaam en bloed van Christus.

Als u dan blijft zitten, is dat een duidelijk uiterlijk getuigenis dat u het niet eens bent met deze r.-k. leer. Zij zullen dat zeker van u respecteren, daar ze van de andere kant weten dat u vanuit uw liefde voor hen toch bij die rouwdienst aanwezig wilde zijn.

En als mijn zoon/dochter verkering heeft met een rooms-katholiek?

Stoot hen in geen geval af. Blijf hen hartelijk ontvangen. Praat met hen vanuit uw liefde tot Christus. Getuig van de geloofszekerheid, waardoor u weet wie uw Verlosser is. Vertel hen dat u zich door genade voor altijd geborgen weet in Christus als uw persoonlijke, algenoegzame en enige Zaligmaker. En bid voor hen. Pleit vurig voor hen voor Gods troon. Pleit op Gods trouw, waarmee Hij Zich gebonden t aan Zijn verbondsbelofte.

Bittere discussies en verwijten drijven hen alleen maar meer in elkaars armen en verwijderen hen van u en van het rijke Evangelie dat u aanhangt.

7. Aan de rooms-katholieken die deze brochure lezen

Misschien heeft de inhoud van deze brochure u pijn gedaan. Als dat zo is, vind ik dat erg naar. Ik vind het heel erg, als ik een oorzaak ben van verdriet voor anderen.

Maar ècht, geloof me, ik kon niet anders, juist omdat... ik u liefheb. Ik voel me nog altijd intens met u verbonden. Ik voel me nog als één van u.

Elk mens denkt terug aan zijn jeugd. En naarmate je ouder wordt, zie je steeds minder de donkere schaduwen, die over je jeugdlandschap heentrokken, en steeds meer de lichtplekken van vrolijkheid en liefde. Zo denk ook ik aan vroeger terug.

Maar juist daarom gun ik u zo van ganser harte dezelfde vreugde in Christus, dezelfde vrede in de verzoening met God, Die ik nu in Christus mijn genadige Vader mag noemen.

Ik heb daarover in deze brochure nauwelijks kunnen schrijven. Dat heb ik wel gedaan in andere boeken en brochures, vooral in de brochure "Onuitsprekelijke vreugde". Als u die wilt lezen, dan kunt u ze kopen of gratis ontvangen via degene die u deze brochure die u zo juist gelezen hebt, aangereikt heeft.

Ik hoop zeer dat u niet meer vertrouwt op het woord van mensen, niet op het woord van de paus en evenmin op mijn woord, maar dat u grijpt naar het Woord van God en daarin nagaat of wat ik heb geschreven daarmee in overeenstemming is of dat daarentegen wat de paus als dogma proclameert, een getrouwe weergave is van wat de Schrift leert.

De Bijbel waarschuwt ons: "Soms denkt een mens dat zijn weg recht is, maar tenslotte leidt die toch tot de dood" (Spreuken 14: 12). Heel erg is het als wij denken dat we op de weg naar het eeuwige leven wandelen, terwijl die weg voert naar de eeuwige dood.

De Bijbel leert: "Wie zich op zijn eigen hart verlaat, is een dwaas; wie in wijsheid wandelt, wordt gered" (Spreuken 28:26). Christus is de kracht Gods en de wijsheid Gods (1 Kor. 1 :24). In Hem zijn alle schatten van de wijsheid en de kennis verborgen (Kol. 2:3). Het Evangelie verkondigt de onnaspeurlijke rijkdom van Christus (Ef. 3:8). En als u zich in een persoonlijk geloof aan Hem hebt toevertrouwd, geldt ook voor u: "Dank zij Hem zijt gij in Christus Jezus, Die van Godswege heel onze wijsheid is geworden, onze gerechtigheid, heiliging en verlossing" (1 Kor. 1: 30 RKV).

Maar Christus kunnen we alleen kennen uit de Schrift. Dat Woord van God alleen is een lamp voor onze voet en een licht op ons pad (Ps.119: 105).

Laat u ook niet van de wijs brengen door wonderen, die in Lourdes of elders

zouden zijn gebeurd. De Bijbel waarschuwt daarvoor. Mozes zei tot Israël: "Alles wat ik u voorschrijf moet gij stipt volbrengen; ge moogt er niets aan toevoegen en er niets van afdoen. Wanneer onder u een profeet opstaat of iemand die droomgezichten heeft, en hij u tekenen en wonderen aankondigt, en het teken of wonder dat hij voorspeld heeft komt uit, maar hij zegt dan: 'Laat ons achter andere goden aangaan- goden waarvan gij de macht niet kent -en die gaan dienen', geef dan geen gehoor aan wat die profeet of die dromer zegt. Jahweh uw God stelt u dan op de proef om te zien of gij Hem met heel uw hart en ziel bemint" (Deut. 13: 1-4 RKV).

Als een verschijning ons aanspoort om op haar te vertrouwen en dingen te doen die in de Bijbel niet geleerd worden of er zelfs mee in strijd zijn, moet u zich daar niet door laten misleiden. Spreek daartegenover uw vertrouwen uit in de Heere en in Zijn Woord alleen. Dan zal de Heere uw gehoorzaamheid belonen met Zijn vrede.

Want alleen het geschreven Woord van God is volstrekt betrouwbaar. Daarin vinden u en ik het leven, daarin alleen. Moge de Heilige Geest u bij het lezen begeleiden, zodat ook u in de Schrift het eeuwige leven vindt.

8. Een ander mensbeeld

Eeuwen scheiden intussen Reformatie van Rome. Daardoor zijn er uiterlijke verschillen tussen de protestanten en de rooms-katholieken van Nederland opgetreden.

Zelfs in de kleding. Op Zuid-Beveland kon men aan de kleding zien, wie een 'geus' en wie een 'roomse' was. Zo droegen de protestanten vrouwen vierkante gouden schildjes aan hun hoofdbedekking, en de rooms-katholieke ronde. Een gemengde verkering werd daardoor meteen opgemerkt.

Maar nog altijd dragen protestanten de trouwring aan de rechterhand en de rooms-katholieken aan de linkerhand. Waarom doen de rooms-katholieken dat? Omdat alleen doctoren in de r.-k. godgeleerdheid de ring aan de rechtervinger dragen. Verbonden zijn met God staat hoger, dan de verbondenheid met een ander mens. Het celibaat staat hoger dan het huwelijk.

Maar veel dieper is het innerlijke verschil. Beiden hebben een andere levenshouding.

Roomse sjacheraars en calvinistische eerlijkheidsmaniakken?

In het Financiële Dagblad stond een artikel van A.C. Zijderveld, getiteld: "De katholieke en de calvinistische cultuur".

Hij verwijst naar een boek van de bekende r.-k. dr. Walter Goddijn over "de sjachercultuur van de rooms-katholieken in ons land". Zijderveld merkt op dat je zo'n uitlating over de rooms-katholieken eerder van een felle antipapist zou verwachten, maar dat ook Hans Küng zich al eens in die geest had uitgelaten. (Inderdaad, in zijn boek "Waarachtigheid". HJH).

"Het sjacher-principe heeft vroeger en nu nog steeds een grote rol gespeeld in de R.-K. Kerk. Over alles kan onderhandeld worden, met de biechtvader, maar ook direct met God in een persoonlijk gebed. Als iemand God te ver van zich af vindt staan, kan hij de Maagd Maria nemen (...) of een favoriete heilige om voorspraak bij af te smeken". Dat is een citaat van de journaliste B. Ritsema in het boek van Goddijn. Zijderveld zegt: "Ik kom zelf uit (het meer liberale deel van) de calvinistische cultuur". Hij schrijft dan over het verschil van omgaan met de tijd. "De calvinist leert al vroeg dat tijd kostbaar is en dus niet verspild mag worden. Integendeel, we moeten woekeren met de tijd." "Ook als je allang niet meer in duivel en zonde gelooft, zul je als representant van de calvinistische cultuur nauwgezet met de tijd omgaan precies op het afgesproken tijdstip meld je je aan." "Regels zijn er om overtreden te worden. Ik heb deze uitspraak veelvuldig vernomen in de katholieke cultuur. "

Zijderveld denkt dat dit verschil in opvatting over wat waarheid en leugen is, ook

te maken heeft met de r.-k. biecht. "De katholiek kon vroeger zijn zonde biechten en er absolutie voor krijgen. En wat doe je als je in deze biecht niet eerlijk bent, zonden verzwijgt of verdoezelt? Dat moet toch een vreselijke zonde zijn, denkt de met principes groot geworden calvinist. Mijn van huis uit katholieke vrouw heeft in dezen mijn benepen calvinistische geest verlicht: 'Ben je mal! Ik eindigde altijd met de belijdenis dat ik gelogen had en oneerlijk was geweest. Dat gold uiteraard ook voor wat ik zojuist in de biecht had verzwegen of verdraaid. En daar kreeg ik dan absolutie (= vrijspraak, HJH) voor'. Daar was echt niets tussen te krijgen." Aldus Zijderveld.

"Een calvinist zegt wat hij denkt en vindt, vaak op het grove en onbehouwene af."

Wat Zijderveld (of beter: dr. Walter Goddijn) schrijft, is zeer beslist waar. Ik heb zelf het nadelige van die verschillende culturen ondervonden. Wanneer ik iets over de R.-K. Kerk zei en een r.-k. priester ontkende dat (soms met veel gedraai en geestelijk voorbehoud, waarvan een calvinist zich niet kan voorstellen dat iemand dat bewust hanteert), dan merkte ik dat zo'n protestant eerder geneigd was die r.-k. priester te geloven dan mij. Ze redeneerden dan: 1. Die priester moet de leer van zijn kerk goed kennen; 2. Hegger zal wel door rancunes en antipapisme gedreven worden.

Toch denk ik dat de meesten de voorkeur geven aan de calvinistische eerlijkheid (ook al is die misschien wel eens wat bot) en niet aan het roomse gesjacher. Wie van ons bewondert de Italianen met hun corruptieschandalen?

Ik beschouw het als een zegen dat ons Nederlandse volk nog altijd een grondige afkeer heeft van alle leugen en gesjacher. En ik zie dat als een gevolg van het feit dat ons volk eeuwen lang onder het beslag van Gods Woord heeft geleefd.

Helaas, nu de Bijbel in Nederland in het publieke leven op een zijspoor is geplaatst, zien we de gevolgen daarvan in de wetten, die de bescherming van het leven opheffen zoals de wetten over de abortus en de euthanasie. En hoe lang zal het nog duren voordat de maffiamentaliteit en het sjacherprincipe ook het Nederlandse volksleven zal gaan verzieken? Dat zal zeker ooit komen, wanneer ons volk stelselmatig Gods Woord buiten spel zet.

Roomse gemoedelijkheid met het heilige

Het is bekend dat rooms-katholieken gemakkelijk met het heilige omspringen en er allerlei moppen over tappen. Een voorbeeld:

U weet dat Sint Petrus in hun sappige grappen optreedt als de wachter aan de hemelpoort en als iemand die onder de hemelingen de orde moet handhaven. Zo ging hij een keer de prominenten van de hemel langs: ieder mocht een wens

doen. Toen hij bij Maria kwam, zei zij: "Ik zou graag weer eens terug gaan naar de aarde en het eerste wat ik dan doen zou, is Lourdes bezoeken, want daar heb ik veel over gehoord maar ik ben er nog nooit geweest."

Maar diezelfde rooms-katholiek die bij het aanhoren of verder vertellen van dit verhaal schatert van het lachen, kan enkele weken later Lourdes des bezoeken en er met veel devotie kaarsjes opsteken voor het Mariabeeld en meetrekken met de lichtprocessie.

De rooms-katholiek is een heel ander mens dan de bijbelse christen. Het is ondenkbaar dat Petrus, Johannes, Jakobus of Paulus -of welke Bijbelgelovige van de eerste christengemeente ook -zouden neerknielen voor een beeld van een gestorven vrome zoals van de eerste martelaar Stephanus of van Maria, de moeder van Jezus.

Ik zie de ruige Petrus geen bloempjes plukken om voor zo'n beeld neer te zetten. Ik zie de gevoelige Johannes niet met een wierookvat zwaaien, zelfs niet om Maria die hij bij zich in huis had genomen, toe te geuren. Ik zie Paulus die zo innig kan schrijven over zijn hemelse eenheid met Christus, Die in hem leeft door de Heilige Geest, geen kaarsjes aansteken voor martelaars.

Het is voor iemand die in het protestantisme is opgegroeid, uitermate moeilijk, zo niet onmogelijk, om zich helemaal in te leven in de denkwereld en het gevoelsklimaat van een rooms-katholiek.

Dat geldt omgekeerd ook voor een rooms-katholiek, die overgegaan is naar het protestantisme. Nog vaak weet ik niet hoe iets bij protestanten overkomt.

Neem het verhaal over Sint Petrus dat ik boven vertelde. Zal men het mij kwalijk nemen dat ik dat in dit boekje opnam? Ondanks die onzekerheid heb ik het toch laten staan, omdat ik aan de hand van zo'n heel concreet voorbeeld iets van de leefsfeer van rooms-katholieken kan weergeven.

Ook aan allerlei termen waarvan ik nooit had gehoord, moest ik wennen zoals 'gunning', 'ingeleide', 'onderwerpeijk/bevindelijk' of 'voorwerpeijk' geloof, enz.

Hoe ver de mentaliteit en de levensverwachting van een rooms-katholiek afstaat van de geloofshouding van een reformatorisch (en naar onze overtuiging: een bijbels) christen, meen ik te kunnen illustreren aan het onderstaande:

Vage-vurige verhalen

Die bestaan ook nog in onze tijd. Het blad "De vrienden van de Sint Jozefsabdij van Clairval (Frankrijk)" van juli 1994 (I) meldt:

"Voor wat betreft de rechtvaardigen die vergeving bekwamen, doch die sterven zonder volledig hun zonden te hebben uitgeboet, geldt het volgende:

Zij moeten eerst door het vagevuur gaan. En 'de pijnen van het vagevuur zijn vreselijker dan alles wat men op aarde zou kunnen lijden' (Sint Thomas van Aquino). Maar wij kunnen hier op aarde veel goedmaken door het lijden te aanvaarden dat de Voorzienigheid toelaat.

Herinneren wij ons de woorden van Jezus tot de goede moordenaar: 'Vandaag nog zult gij met Mij zijn in het paradijs'. Ook wij (de schrijver) gaat van de veronderstelling uit dat deze berouwvolle rover naast Jezus door het geduldig ondergaan van zijn kruislijden de straffen van het vagevuur die hij verdiend had, heeft uitgeboet -H.J.H.) hebben middelen om aan het vagevuur te ontkomen. In de eerste plaats het goddelijk vermogen van het sacrament van de Biecht, wanneer die ontvangen wordt met een oprecht berouwen een waar verlangen tot bekering (het woord 'bekering' betekent bij rooms-katholieken: het besluit om de zonden niet meer te doen -H.J.H.). Vervolgens onze dagelijkse beproevingen: moeizaam werk, armoede, soms lijden ons aangedaan, onrust, tegenwerkingen, vernederingen, de kwalen van de ouderdom, lichaamspijnen. Ook onze gebeden, boetedoeningen en inspanningen, wanneer wij die aanvaarden als een offer voor de paus, voor onze bisschop, voor de ganse wereld en voor de zielen in het vagevuur dragen ertoe bij om goed te maken wat verkeerd was in ons leven."

Bangmakerij

Er is een vertaling uit het oud-Nederlands verschenen van het "Memoriboec van Voirburch", waarin van 1435 tot 1566 de inkomsten zijn bijgehouden, die de kerk vooral verkreeg door de angst voor het vagevuur, die de mensen werd ingeprent. Die bangmakerij heeft dus heel wat geld in het pastoorslaatje van Voorburg doen stromen. Dat handeltje in angstaanjagerij heeft heel lang geduurd, zeker tot 1948, toen ik de R.-K. Kerk verliet. Hoezeer de rooms-katholieken destijds de stuipen op het lijf werden gejaagd door de schildering van de verschrikkingen van het vagevuur, blijkt uit het volgende:

Ik heb hier voor me een boek van 386 bladzijden dat het imprimatur (de kerkelijke goedkeuring) heeft van het jaar 1881. Het draagt als titel: "Volledig gebedenboek tot troost en lfenis der gelovige zielen, benevens een beschrijving van den toestand der lijdenden in het vagevuur, door voorbeelden opgehelder", "naar het Hoogduitsch, zevende druk" (Mosmans, Venlo).

Daarin lees ik: "Het duurt dikwijls lang, alvorens de geloovige zielen uit het vagevuur verlost worden". Het boek geeft dan de volgende illustratie:

Desondanks acht jaar in het vagevuur

"De heilige Lodewijk Bertrand verzekert dat de ziel zijns vaders gedurende acht jaren in het vagevuur heeft moeten lijden. En toch was deze vader een man Gods, die zelfs met buitengewone genaden, zoals b.v. met verschijningen van

Heiligen begunstigd werd: daarenboven was zijn zoon een der groote Heiligen der laatste eeuwen, die, de onzeggelijke smarten zijns vaders kennende, niets onbeproefd liet om hem te helpen en te verlossen. Gedurende als die jaren bad deze Heilige ontelbare malen de psalmen en een rozenkrans voor hem; hij vastte streng, geselde zich dagelijks ten bloede toe en droeg het heilig Misoffer voor hem op; en ondanks dit alles kon toch deze groote Heilige, die anders alles wat hij vroeg, zoo gemakkelijk van God verwierf, de verlossing zijns vaders, van een zo bij uitstek deugdzaam man, eerst na verloop van acht jaar verkrijgen" (p. 131)

Thomas van Aquino en Alfonsus de Liguori

We moeten daarbij vervolgens in het oog houden wat beroemde theologen over de aard van de pijnen in het vagevuur hebben geschreven. Thomas van Aquino schrijft letterlijk (in Suppl. Qu. 69, art. 8): "Hetzelfde vuur pijnigt de verdoemden in de hel en de rechtvaardigen in het vagevuur". En hij voegt eraan toe: "De geringste pijn van het vagevuur overtreft verre de grootste, die men in dit leven verdragen kan".

De heiligverklaarde en tot kerkleeraar verheven Alfonsus de Liguori schrijft: "De smart (van de zielen in het vagevuur) is groot genoeg om haar elk ogenblik te dooden, als zij namelijk nog sterven konden" (geciteerd in bovengenoemd gebedenboek, p.20).

Eén uur in het vagevuur is als 30 jaar lijden op aarde

En dat wordt weer concreet gemaakt aan de hand van een voorbeeld. We citeren:

"Een dominicaan verzocht op zijn sterfbed aan een priester met Wie hij bevriend was, dat hij toch de goedheid zoude hebben, terstond na zijn overlijden eene H. Mis voor hem te lezen. Nauwelijks was hij gestorven of de priester begon de H. Mis om aan de dringende bede van den overledene te voldoen. Toen hij zich na het offer van zijn misgewaad ontdeed, verscheen hem de afgestorvene reeds en beklagde zich bitterlijk, omdat hij dertig jaren hulpeloos in het vagevuur had moeten branden. 'Hoe dertig jaren?', was het antwoord van de verbaasde priester, 'het is immers nog geen uur geleden dat gij gestorven zijt, uw lichaam is zelfs nog warm'. De overledene, die nu op zijn beurt niet minder verwonderd was, sprak: 'Leer hieruit, o vriend, hoe pijnvol het vagevuur is, daar een enkel uur daarin doorgebracht, den duur van dertig jaren schijnt te hebben" (p. 120). Het boek trekt daaruit op p. 121 de conclusie dat het goed is om meteen na de dood "de zielmissen tegelijkertijd door een groot aantal priesters te laten doen voor een bedrag van bijv. duizend gulden". N.B. Duizend gulden in 1881! Hoeveel zou de waarde daar nu van zijn? f 100.000?

Protestantse bangmakerij

Maar is er ook niet binnen het protestantisme een bangmakerij ingeslopen? In sommige kringen wordt de indruk gewekt, alsof de God van de Bijbel niet met open Vaderarmen zondaars staat uit te nodigen om de vergeving om niet te ontvangen, maar dat Hij integendeel voortdurend staat te dreigen: Pas op, dat je niet met een ingebeelde hemel naar de hel gaat en dat je je aan het Heilig Avondmaal niet een oordeel eet en drinkt.

Dan lijkt het erop alsof zij beter weten wie de Vader is van Jezus Christus dan Hijzelf, Die de ontroerende gelijkenis over de verloren zoon heeft verteld in Lukas 15.

Calvijn

Zo heel anders dacht Calvijn. Naar aanleiding van "naar Zijn grote barmhartigheid" in 1 Petr. 1:3 schreef hij dit commentaar:

"Ieder erkent dat God de enige bewerker is van onze zaligheid, maar daarna komen sommigen met zoveel vreemde overleggingen aandragen, waarmee ze toch weer te kort doen aan die grote barmhartigheid van God".

Het zegelied van Paulus

En vooral: hoe heel anders spreekt de Schrift over Gods genadige liefde!

Paulus die we toch echt niet kunnen verdenken van een vrolijk, oppervlakkig christendom, zingt in Rom. 8:21-39 zijn zegelied over de zekerheid des heils in Jezus Christus. "Die ook Zijn eigen Zoon niet gespaard, maar Hem voor ons allen heeft overgegeven, hoe zal Hij ons ook met Hem niet alle dingen schenken?" "Wie zal ons scheiden van de liefde van Christus?" "Maar in dit alles zijn wij meer dan overwinnaars door Hem, Die ons liefgehad heeft. Want ik ben verzekerd dat noch dood noch leven noch engelen noch overheden noch machten, noch tegenwoordige noch toekomstige dingen noch hoogte noch diepte noch enig ander schepsel ons zal kunnen scheiden van de liefde Gods welke is in Christus Jezus, onze Heere,"

9. Oecumenisch woordenboekje

Er is een uiterlijk en innerlijk verschil, maar ook een ander taalgebruik. Je kunt het aan sommige uitdrukkingen al horen of iemand rooms-katholiek of protestant is. De rooms-katholiek zegt "op de eerste plaats" en "leid ons niet in bekoring"; de protestant: "in de eerste plaats" en "leid ons niet in verzoeking."

Maar dezelfde woorden die rooms-katholieken en protestanten gebruiken, hebben vaak een andere betekenis. Daardoor is er vaak misverstand, praat men langs elkaar heen en doet men elkaar nodeloos pijn. Daarom leek het mij goed hieronder een 'oecumenisch woordenboekje', een vergelijkend protestants-rooms woordenlijst je te laten volgen. Daarin hoop ik die woorden te verklaren, die vaak reden van misverstand kunnen zijn. Voor protestanten voeg ik er de verklaring bij van enkele veel voorkomende r.-k. termen.

Ik wil met name wijzen op de volgende woorden, die bij Rome en Reformatie een andere betekenis hebben: aanbidding en afgoderij, geloof, genade, sacramenten.

Aanbidden. (Rooms-katholieken zeggen: 'ik heb aanbeden'; protestanten: 'ik heb aangebeden'). Volgens Van Dale's Groot Woordenboek der Nederlandse taal die blijkbaar alleen de r.-k. betekenis van dat woord kent, is aanbidden: 'als goddelijk wezen vereren'.

Daarom zal een rooms-katholiek zich gekrenkt voelen, wanneer een protestant hem verwijt: jullie aanbidden Maria en hij zal fel reageren: Wij vereren Maria niet als een goddelijk wezen.

Maar de Heidelbergse Catechismus (vraag 95) rekent onder aanbidden ook: je vertrouwen stellen in iets of iemand anders dan God. En als men die betekenis hecht aan het woord 'aanbidden', kan men terecht zeggen dat rooms-katholieken Maria aanbidden.

Om misverstanden te voorkomen zou ik daarom protestanten aanraden om niet te zeggen: rooms-katholieken aanbidden, maar vereren Maria.

Ze kunnen dan met hen doorpraten of het bijbels juist is dat je op een (gestorven) mens je vertrouwen stelt en hem religieus vereert, en zo'n gesprek kan vruchtbaar zijn.

Abortus. De R.-K. Kerk wijst de abortus (provocatus) niet af op grond van de Schrift, maar van menselijke redeneringen: 1. vanuit de natuur van de mens: zwangerschap is krachtens haar aard gericht op de geboorte van het kind; 2. vanuit de logica en de ethiek, namelijk vanuit het beginsel: Het doel heiligt niet de middelen. Op grond daarvan komt men ook tot andere conclusies dan het

protestantisme.

Bijvoorbeeld: Als een zwangere vrouw alleen maar van een wisse dood gered kan worden dan door een abortus, zegt Rome: Dat mag niet, want het doel (het behoud van het leven van de moeder) heiligt niet het middel (het doden van het ongeboren kind); dus moeten beiden sterven.

Reformatorische christenen zeggen in zo'n geval: Als ze anders beiden sterven, wanneer niet wordt ingegrepen, is het geoorloofd om abortus toe te passen, zodat althans het leven van de moeder gered wordt en haar eventuele andere kinderen die ze al heeft, niet zonder moeder zouden moeten opgroeien en de man geen weduwnaar hoeft te worden.

Maar in de praktijk heeft Rome dit beginsel vaak met voeten getreden. Zo leert ook Rome dat iemand folteren en levend verbranden niet geoorloofd is. Maar de Inquisitie heeft duizenden gelovige christenen van de Reformatie gefolterd en levend verbrand.

Men wist dat dan wel weer met redeneringen recht te breien en beweerde met Thomas van Aquino: "Ketters zijn als de pest; ze verpesten en besmetten de kerk en de samenleving; welnu, de pest moet worden uitgeroeid; dus ook de ketters, dus ook de protestanten; bovendien is het geoorloofd dragers van pestbacillen te folteren, als dat nodig is om de heilige kudde van Christus te beschermen." Maar laten we wel wezen, allen worden wij bedreigd door het gevaar een beetje te schipperen met dat beginsel: het doel heiligt niet de middelen. Ons zondige hart zoekt altijd naar smoesjes en redeneringen om onze falende eerlijkheid goed te praten.

Dat Rome en Reformatie in ethische kwesties vanuit andere achtergronden denkt, blijkt ook uit de praktijk. De grote r.-k. strijder tegen de abortus, pater J. Koopman, startte op 12 september (de naamdag van Maria) 1981 iedere tweede dinsdag van de maand een gebedsactie op het Binnenhof, waarbij hij met een aantal getrouwen de rozenkrans bad voor een levensgroot beeld van Maria van Fatima. In het "Katholiek Nieuwsblad" van 9 sept. 1994 verklaarde hij: "Ik ben overtuigd dat Nederland gered gaat worden onder leiding en bescherming van het Onbevlekt Hart van Maria."

Afgoderij. Volgens Van Dale: een handeling ter ere van een valse godheid. In die betekenis kan men rooms-katholieken niet van afgoderij beschuldigen, want zij beschouwen niemand buiten de éne God als een godheid.

Maar de Heidelbergse Catechismus (vraag 95) zegt: "Afgoderij is in de plaats van de enige ware God, Die Zich in Zijn Woord geopenbaard; heeft, of naast Hem iets anders verzinnen of hebben, waarop de mens zijn vertrouwen zet."

Verstaat men dat onder afgoderij, dan vallen rooms-katholieken onder deze veroordeling. Zij zullen immers volmondig erkennen dat zij hun vertrouwen op

de heiligen, en in het bijzonder op Maria, stellen. Maar het zou zeer ontactisch zijn, als een protestant die verering van de heiligen afgoderij zou noemen. Paulus leert dat we "Jood met de Joden en Griek met de Grieken" moeten zijn; en ik zou daar nu aan willen toevoegen: "Rooms-katholiek met de rooms-katholieken en protestant met de protestanten". Als je weet dat een bepaalde term kwetsend bij een ander overkomt, is het in strijd met de liefde, wanneer je die desondanks gebruikt.

Aflaat. Hier geeft Van Dale de r.-k. leer heel juist weer. "Een aflaat is een kwijtschelding van die tijdelijke straffen welke men na de vergeving der zonden hier of in het vagevuur nog zou moeten ondergaan; aflaat kan worden verleend om de overvloedige verdiensten van Christus en de Heiligen (men verwarre aflaat niet met vergeving van zonden)" .

Inderdaad, veel protestanten weten niet dat ook volgens Rome er na de dood geen zonden meer vergeven worden. De vergeving moet voor of op het moment van de dood hebben plaats gevonden. Maar wel kunnen er overgebleven straffen na de dood worden uitgeboet in het vagevuur.

Een vruchtbare discussie moet dus plaats hebben over vragen als: 1. Heeft Christus slechts de schuld en niet alle straffen die wij door de zonde verdiend hebben, weggenomen? 2. Waar staat ergens in de Bijbel dat er zo iets als een vagevuur is? 3. Laat God de verkorting of algehele kwijtschelding van de straffen van hen die verlost zijn door het bloed van Zijn Zoon, afhangen van een mens, een paus, die al of niet een volle of gedeeltelijke aflaat uitschrijft?

Beelden. De rooms-katholieken willen niet de beelden zelf aanbidden of vereren, maar de personen die daarin worden voorgesteld. Zij aanbidden God in en door een beeld van Christus en zij vereren door een beeld de heiligen.

Wel lijkt het erop alsof het toch om het beeld zelf gaat, wanneer men bijzonder vertrouwen heeft in een bepaald beeld. Dat is de reden waarom veel rooms-katholieken naar Kevelaer in Duitsland, Roermond (Kapel in 't Zand) in Nederland en Scherpenheuvel in België pelgrimeren, terwijl het Mariabeeld in hun eigen parochiekerk dezelfde Maria voorstelt.

Genadebeeld is volgens Van Dale: "een voorstelling van een geloofsgeheim of van een heilig persoon, inzonderheid van Maria, van welker verering soms buitengewone gebedsverhoringen de vruchten zijn en waarheen bedevaarten plaats hebben." Wonderbeeld: "beeld dat mirakelen doet." Ook wel miraculeus beeld genoemd = "beeld dat wonderen doet" (Van Dale).

Bekering. Van Dale geeft bij "bekeren" de r.-k. betekenis van dit woord. "Bekeren is iemand overhalen van het kwade tot het goede; zich bekeren is een

beter leven gaan leiden."

Volgens de Reformatie is 'zich bekeren': niet meer proberen om door een goed leven de zaligheid te verdienen, maar die voortaan uitsluitend van de verdiensten van Christus verwachten; met als gevolg een beter leven vanuit de verbondenheid met Christus. Of korter: volgens de Reformatie is bekering: je in een levend geloof aan Christus toevertrouwen en DAARDOOR een ander, een beter leven gaan leiden.

Van Dale komt daar iets dichterbij, wanneer hij als andere mogelijke betekenis noemt: "Bekering is een algehele verandering van levensrichting in religieuze zin."

Celibaat. De verplichting van r.-k. priesters om ongehuwd te zijn en te blijven. Aan de zin van dit celibaat wordt in onze tijd door de rooms-katholieken steeds meer getwijfeld. Bisschoppen die daarop antwoorden met: "Celibaat het niet, dan schaadt het niet", maken zichzelf steeds meer ongeloofwaardig. Steeds meer rooms-katholieken beweren dat het celibaat wel degelijk een schadepost betekent voor de priesters zelf, maar ook voor de goede naam van de R.-K. Kerk, nu vooral in de V.S. aan het licht komt dat priesters hun vertrouwenspositie hebben misbruikt en zich vergrepen hebben aan meisjes en jongens, ook aan minderjarige kinderen. Dat had tot gevolg dat de R.-K. Kerk van Amerika honderden miljoenen aan smartegeld heeft moeten betalen.

Communie. Van Dale: Het nuttigen van het lichaam des Heren door de gelovigen, of: de hostie zelf. Terecht zegt Van Dale dat rooms-katholieken het hebben over "te communie gaan", terwijl protestanten geneigd zijn om "ter communie gaan" te zeggen.

Doop. R.-k. term: Doopsel. In 1967 hebben de synoden van de Ned. Herv. Kerk en van de Geref. Kerken (in 1968 ook van de Lutherse Kerk) en de bisschoppen van Nederland in een gezamenlijke verklaring elkaars Doop erkend. Dat betekende dat protestanten die overgingen naar de R.K.-Kerk, niet overgedoopt behoeften te worden, ook niet voorwaarde. (Bij een herdoop onder voorwaarde werd deze formule gebruikt: "Indien gij nog niet gedoopt bent, dan doop ik u enz.")

Dat was het gevolg van een veranderde r.-k. visie op de Doop. Waarom moest vroeger een protestant onder voorwaarde herdoopt worden? Omdat volgens Rome het voor de geldigheid van de Doop nodig was dat het water op het hoofd van de dopeling ook werkelijk vloeide.

Bleven die druppeltjes water die bij een protestantse Doop vaak gebezigd worden, onbeweeglijk zitten, dan zou het kind als het kwam te sterven, daardoor

niet in de hemel komen. Maar dat standpunt is men meer en meer gaan verlaten.

Ethiek. R.-k. term "moraal"; leer over de wijze hoe een mens moet leven; antwoorden op de vraag: wat is goed en wat is kwaad; zedenleer.

Rome baseert de antwoorden voornamelijk op de 'natuurwet', die afgeleid wordt uit de inclinationes naturales = de neigingen die uit de natuur van de mens voortvloeien. De Reformatie baseert haar antwoorden op de Schrift.

De paus werpt zich op als de zedenmeester van de wereld. De vraag is: wat is zijn diepste bedoeling daarmee? Echte dienstbaarheid aan God .of versterking van zijn macht in de wereld? een vraag die elk van ons zich persoonlijk voortdurend moet stellen: wat drijft mij ten diepste bij al mijn vrome en mooie daden?

Geloven. Ik citeer uit Katholieke Dogmatiek van Dr. A.H. Maltha O.P. en Lr. R.W. Thuys O.P.:

"Geloven is in het algemeen het aanvaarden van een waarheid door het verstand, hiertoe bewogen door de wil." "Hieruit volgt dat het goddelijk geloof door het Vaticaanse Concilie zeer juist wordt bepaald als een bovennatuurlijke deugd, waardoor wij op goddelijke ingeving en met behulp van Gods genade geloven dat hetgeen Hij geopenbaard heeft waar is, niet omdat wij de innerlijke waarheid der dingen door het natuurlijke licht der rede hebben ingezien, maar om het gezag van God Zelf, die openbaart en die noch falen noch bedriegen kan (Denz. 1789)".

In de vroegere Catechismus van de r .-k bisschoppen van Nederland stond: "Geloven is het aannemen van de waarheden, die God geopenbaard heeft en door Zijn Kerk (= de R.-K. Kerk) te geloven voorhoudt."

Volgens de Reformatie is geloven echter niet het aannemen van iets, maar van Iemand, niet het aannemen van waarheden, maar van Christus, Die de Waarheid is. De Heidelbergse Catechismus formuleert het zo:

"Een waar geloof is niet alleen een stellig weten of kennis, waardoor ik alles voor waarachtig houd wat God in Zijn Woord geopenbaard heeft, maar ook een vast vertrouwen hetwelk de Heilige Geest door het Evangelie in mijn hart werkt, dat niet alleen anderen, maar ook mij vergeving der zonden, eeuwige gerechtigheid en zaligheid van God geschonken is, uit louter genade, alleen om der verdiensten van Christus' wil."

Consequenties daaruit: Volgens Rome kan een mens een waar geloof hebben dat door de Heilige Geest tot stand is gekomen, terwijl hij toch niet het vertrouwen in (de hoop op) God heeft.

Genade. Volgens Rome is de genade iets binnen in de mens, volgens de Reformatie is ze iets buiten de mens. De Reformatie leert: Genade is iets in God, namelijk Zijn goedgunstigheid, waardoor Hij Zijn eigen Zoon heeft willen offeren voor de redding van de wereld (Joh. 3: 16).

Deze goedheid van God heeft zich dus geconcretiseerd en is zichtbaar geworden in Jezus Christus. Daarom kunnen we Hem ook heel kort "de Genade van God" noemen. Die genade van Christus heeft vele aspecten. We noemen er enkele:

1. "En Hij is een verzoening voor onze zonden; en niet alleen voor de onze, maar ook voor (de zonden) der gehele wereld" (1 Joh. 2:2). Christus is "het Lam Gods, Dat de zonde der wereld wegneemt" (Joh. 1 :29).

2. Christus "is ons geworden ...rechtvaardigheid" (1 Kor. 1 :30). Door Christus zijn niet alleen onze zonden vergeven, maar worden wij door God als rechtvaardigen beschouwd. Wij worden dus rechtvaardig, niet in onszelf, maar doordat God ons de rechtvaardigheid van Christus van buiten af toerekent. "Doch hem die niet werkt, maar gelooft in Hem, Die de goddeloze rechtvaardigt, wordt zijn geloof gerekend tot rechtvaardigheid" (Rom. 4:5).

3. Maar er gebeurt nog meer. Wij worden in het Goddelijke gezin opgenomen. "Maar zovelen Hem aangenomen hebben, die heeft Hij macht gegeven kinderen Gods te worden, namelijk die in Zijn Naam geloven; die niet uit den bloede, noch uit de wil des vleses, noch uit de wil des mans, maar uit God geboren zijn" (Joh. 1 :12,13).

4. De Vader en de Zoon storten hun eigen Heilige Geest uit in de harten van hen die in Christus geloven, en tegelijk daarmee Hun liefde. "Omdat de liefde Gods in onze harten uitgestort is door de Heilige Geest, Die ons gegeven is" (Rom. 5:5).

Al die heerlijkheid wordt echter ons deel alleen door geloof. Ook het wonen van Christus in ons hart voltrekt zich niet door een soort (meta)fysieke versmelting met Hem, maar door het geloof: "... opdat

Christus door het geloof wone in uw harten" (Ef. 3:17). En geloof richt zich op iemand buiten ons. Geloof is vertrouwen in Christus, Die nu zetelt aan de rechterhand des Vaders.

Maar Rome leert: "De genade is een bovennatuurlijke realiteit in de mens. (Geloofsleer)", aldus Maltha, a.w., p. 409. De genade is een zijnsverandering in de mens. Daardoor is hij in zichzelf aangenaam aan God.

De Reformatie is het er natuurlijk mee eens dat de genade iets in ons uitwerkt. "Het (Evangelie) is een kracht Gods tot zaligheid", maar Paulus voegt er meteen aan toe: voor "een ieder die gelooft" (Rom. 1: 16). Die kracht van God stroomt in ons binnen langs het kanaal van het geloof.

Die kracht gaat dus niet in ons over door een injectie, die ons wordt toegediend door de sacramenten, die daarbij dienst doen als een soort geestelijke

injectienaalden, die vakkundig alleen door de priesters kunnen en mogen gehanteerd worden. Vandaar de volstrekte afhankelijkheid van de r .-k. priesters. Maar volgens de Reformatie is het Evangelie het woord der belofte Gods in Christus dat zijn kracht uitoefent slechts in hen die geloven en langs de weg van het geloof. "Want de rechtvaardigheid Gods wordt erin geopenbaard uit geloof tot geloof; gelijk geschreven is: Maar de rechtvaardige zal uit het geloof leven" (vers 17). Dus uit het geloof, niet uit de sacramenten.

Wij weten ook dat in de Bijbel een naam méér is dan alleen maar een aanduiding van een bepaald individu. De Naam van God is tegelijk Zijn Wezen. In die Naam openbaart Hij tevens Zijn kracht. Wanneer God ons dan ook de naam "Mijn kind" geeft, zit er in die naam een heilige lading. Die naam is een kracht in ons, waaraan we echter slechts deel krijgen door het geloof. "Ziet hoe grote liefde ons de Vader gegeven heeft, (namelijk) dat wij kinderen Gods genaamd zouden worden". "Geliefden, nu zijn wij kinderen Gods en het is nog niet geopenbaard wat wij zijn zullen" (1 Joh. 3:1,2).

Deze boodschap dat wij die in Christus geloven, niet alleen Gods kinderen genoemd worden, maar het ook zijn, nemen wij vol dankbare blijdschap aan en proberen eruit te leven.

Maar Rome gaat met behulp van scholastieke redeneringen die uit de heidense filosofie, vooral van Aristoteles, stammen, daaruit allerlei conclusies trekken, ongeveer zo:

"Het spreken van God is scheppend. Als God ons Zijn kinderen noemt, dan (her)schept Hij ons dus als Zijn kinderen. Dat betekent dat wij daardoor innerlijk zo'n radicale zijnsverandering ondergaan, dat wij voortaan in onszelf aangenaam zijn aan God. Want met dat kinschap stort Hij tegelijk Zijn liefde in ons uit. En omdat wij God nu echt liefhebben, vergeeft Hij ons onze zonden."

De Reformatie is het daar niet mee eens. In de eerste plaats niet, omdat de Bijbel volgens ons niet door middel van filosofie verklaard mag worden. De Bijbel is het heilige Spreken van de Schepper tot Zijn schepsel en van de Vader tot Zijn in Christus begenadigde kind.

Tegenover dat Spreken past ons slechts de ootmoedige, luisterende, levende houding van het kind.

"Indien gij "" niet wordt als de kinderkens, zo zult gij in het Koninkrijk der hemelen geenszins ingaan" (Mat. 18:3). "Tenzij dat iemand wederom geboren wordt, hij kan het Koninkrijk Gods niet zien" (Joh. 3:3). Je kunt tot de geheimen van Gods Koninkrijk niet doordringen met behulp van knappe filosofische spitsvondigheden, maar slechts met het hart van een kind.

De Reformatie wil eenvoudig naar de Bijbel luisteren en daarin horen wij dat wij slechts door en in Christus aangenaam aan God kunnen zijn.

De zonde blijft in ons een barse werkelijkheid tot het einde toe. In onszelf blijven wij zondaars, zodat wij nooit in staat zijn iets aan God aan te bieden dat uitsluitend uit liefde tot Hem gedaan is. Altijd trilt in ons doen en laten iets van ons zondige 'ik' mee. Daarom kunnen we slechts van genade, van de goedgunstigheid van God, leven. Luther formuleerde het kort zo: Simul iustus et peccator = We zijn tegelijk zondaars in onszelf en rechtvaardigen in Christus. Daarom kunnen we slechts met vrijmoedigheid naderen tot "de troon der GENADE, opdat wij barmhartigheid mogen verkrijgen" (Hebr. 4: 16).

Deze geheel andere inhoud die Rome en Reformatie geven aan hetzelfde woord 'genade', is oorzaak van diep ingrijpende verschillen, en van misverstanden. Ook een rooms-katholiek kan zeggen: "alles uit genade alleen", maar bedoelt dan iets anders dan de reformatorische christen. Gevolgtrekkingen zijn o.a.: Omdat de genade iets is in de mens, kan hij volgens Rome die genade weer verliezen, namelijk door een zware zonde. Omdat de genade volgens de Reformatie iets in God is, kan de mens die genade nooit verliezen.

Daarom kan Rome de sacramenten zien als middelen, die de genade niet slechts uitbeelden, maar ook GEVEN. Volgens de Reformatie zijn de sacramenten heerlijke bevestigingen, zichtbare verzegelingen van de trouw Gods. Maar God geeft Zijn genade nooit uit handen. Hij bedient die rechtstreeks aan ons door Zijn Heilige Geest.

Daarom leert Rome dat we gestorven vromen mogen aanroepen en dat we via hen eerder door God verhoord worden, omdat zij door hun vele goede werken aangenamer aan God zijn dan wij, de gewone gelovigen. Volgens de Reformatie zijn wij allen aan elkaar gelijk: "door Christus begenadigde zondaars".

Daarom meent Rome te beschikken over een "Thesaurus Ecclesiae = de schat(kist) van de Kerk", een soort geestelijke kluis van een bank waarin de overvloedige verdiensten van de heiligen worden gestort en op grond waarvan de paus aflaten kan uitschrijven. Die aflaten moeten namelijk gedekt zijn door de goudstaven van de verdienster Christus en van de heiligen. De Reformatie echter leert dat wij nooit iets voor God kunnen verdienen, omdat de zondigheid ons blijft aankleven, ook in onze mooiste en vroomste daden.

Godzalig. Dit woord zal een rooms-katholiek nooit gebruiken. Hij zal wel iemand godvruchtig of vroom kunnen noemen, maar het woord 'godzalig' heeft voor hem steeds een negatieve klank. Daarmee betitelt hij een kwezelaar of een schijnvrome. Ook nu, nadat ik al sinds 1948 tot het protestantisme ben overgegaan,

zal ik dat woord nooit in artikelen of boeken gebruiken, omdat die negatieve betekenis voor mijn gevoel daar nog altijd in meeklinkt.

Heilige. Volgens Rome krijgt iemand officieel de titel heilige, wanneer bewezen is dat hij de deugden op heldhaftige wijze beoefend heeft en dat er op zijn voorspraak twee wonderbare gebedsverhoringen hebben plaats gehad. Hij mag dan in de hele kerk vereerd worden. De heiligverklaring is onfeilbaar.

De titel "zalige" krijgt iemand, die aan dezelfde voorwaarden heeft voldaan. Maar hij mag slechts in één of meerdere bisdommen, dus niet in de hele kerk vereerd worden. Bovendien is een zaligverklaring feilbaar.

De titel eerbiedwaardig geeft nog geen recht op openlijke verering

Men zou dit kunnen vergelijken met een lintjesregen op koninginnedag. Maar er zijn slechts drie lintjes te vergeven, opklimmend van eerbiedwaardig via zalig naar de hoogste onderscheiding: heilig-verklaard.

De Reformatie kent zo'n onderscheiding niet, omdat de protestanten belijden dat er maar een klasse is die voor God geldt: de klasse van zondaars, die door God begenadigd zijn niet op grond van hun eigen verdiensten, maar enkel op grond van de verdienste van Christus. Volgens de Reformatie zijn allen die door genade Christus toebehoren, op gelijke wijze heiligen.

Hiërarchie. Van hiercus = priester en archè, dat volgens dr. F. Muller oorspronkelijk 'kop' betekent, maar verder 'begin, beginsel, uitgangspunt, heerschappij'. Wanneer iemand een archè wordt genoemd, dan betekent dat 'koploper, voorloper, leider'. Hiërarchie is dus priesterheerschappij.

Volgens Rome is er een hele rangorde onder de priesters, die de kerk leiden. Men maakt onderscheid tussen de rangorde in de wijdingsmacht. Die zit er zo uit: diaken -priester -bisschop.

Maar er is ook een rangorde in de bestuursmacht en die orde kent vele trappen: kapelaan -pastoor -deken -bisschop –aartsbisschop - kardinaal -paus.

Verder zijn er nog allerlei eretitels zoals monseigneur, primaat, patriarch enz.

Hostie. Van het latijn hostia = offer, gewoonlijk van kleine offerdieren zoals schapen. Zo noemt men het door de priester in de mis geconsacreerde (gewijde) brood. Protestanten spreken over 'de ouwel van de mis'. Voor rooms-katholieken klinkt dat kwetsend.

Wanneer rooms-katholieken tegen dat gewijde brood zeggen: "Mijn Heer en mijn God", verdienen ze daardoor een gedeeltelijke aflat.

Kanunniken. Priesters die niet de twee kloostergeloften van armoede en gehoorzaamheid afleggen, maar wel gemeenschappelijk leven en koorbed met

zielzorg verenigen. Het meest bekend zijn de kanunniken van het kathedrale kapittel, die aan de paus de voordracht mogen doen voor een nieuwe bisschop.

Klooster. Er is een bonte mengeling van allerlei kloosterorden. De belangrijkste onderscheidingen zijn:

Een orde is een kloosterorde, waarbij men 'plechtige' geloften aflegt, terwijl men in een congregatie slechts eenvoudige geloften aflegt. De leden van een oude orde noemt men meestal een monnik, bijv. een benedictijnermonnik; de leden van jongere orden -meestal zijn dat 'congregaties' -noemt men pater, bijv. een pater redemptorist.

Onfeilbaar. Protestanten denken soms dat daarmee bedoeld is dat de paus nooit feilen vertoont, dus nooit zonden doet. Maar het betekent slechts dat de paus, wanneer hij ex cathedra spreekt, d.w.z met de bedoeling om alle christenen te verplichten om zijn uitspraak als goddelijke, dus vaststaande waarheid aan te nemen, door de Heilige Geest gevrijwaard wordt van dwaling.

De christenen van de Reformatie geloven dat slechts de Schrift onfeilbaar is en dat elk menselijk spreken steeds weer door de Schrift als de hoogste en beslissende norm getoetst moet worden.

Dat is de theorie, maar in feite gedragen sommige protestantse leiders zich ook als onfeilbare pausjes en soms worden de protestantse belijdenisgeschriften behandeld alsof ze even onfeilbaar zijn als pauselijke dogma's.

Pastoraat. Herderlijke zorg voor de gemeente(leden), zielzorg; r.-k. term 'pastoraal': herderlijke zorg voor de parochie(leden), zielszorg.

Paus. "De bisschop van Rome is de Plaatsbekleder van Christus en Herder van de gehele Kerk hier op aarde; daarom bezit hij krachtens zijn ambt de hoogste, volledige, onmiddellijke en universele gewone macht in de Kerk, die hij altijd vrij kan uitoefenen" (Canon 331 van het r.-k. wetboek van 1983).

Verklaring van termen: "Gewone macht is die welke van rechtswege aan een ambt is verbonden" (Canon 131). Dat de paus over 'onmiddellijke macht' in de kerk bezit, betekent dat hij overal rechtstreeks kan ingrijpen, zonder daartoe verloop te vragen aan de bisschoppen of de pastoors.

Priester. Volgens de Reformatie zijn alle gelovigen op gelijke wijze priesters. Men baseert dat op de enige teksten, waarin Nieuwtestamentische gelovigen priester worden genoemd, namelijk in 1 Petr. 2:5 en 9.

Rome echter beweert dat bepaalde ambtsdragers in de kerk op een bijzondere wijze priester zijn, doordat zij daartoe een wijding van een bisschop hebben

gekregen. Ze baseren dat op een redenering: De mis is een echt offer; welnu, een offer kan alleen door een priester worden gebracht; dus moeten er ook Nieuw- Testamentische priesters zijn, die het misoffer mogen opdragen, terwijl de andere christenen dat niet mogen.

De kern van de discussie moet zich dan toespitsen op de vraag of de mis een echt offer is.

Relikwie. Van Dale heel juist: "naam voor de vereerde overblijfselen van heiligen, stukjes van hun gebeente of hun gehele lichaam, of van zaken die met Christus of de heiligen in aanraking zijn geweest en waaraan vaak wonderdadige kracht wordt toegekend."

Rome baseert de rechtmatigheid van de relikwieverering op Hand. 19: 12, waar staat dat men kledingstukken die Paulus had gedragen, op zieken legden, die daardoor werden genezen.

De discussie zal zich dan moeten toespitsen over de vraag of dit gedrag als een incidenteel geval vermeld werd of dat daarmee een blijvende gewoonte werd geïntroduceerd.

Rozenkrans. Een rozenkrans (rozenhoedje) is een snoer met 5 x 10 kralen, die rooms-katholieken door hun vingers laten glijden en bij elke kraal bidden ze dan het "Wees gegroet, Maria". Die 10 kralen worden voorafgegaan door een dikkere, waaraan men het "Onze Vader" bidt. De bedoeling is dat men bij elk 'tientje' een geloofsgeheim overdenkt.

Sacramenten. Volgens Rome beelden de sacramenten niet slechts de genade uit, maar schenken die ook, namelijk *ex opere operato* = krachtens eigen werkzaamheid. Dat betekent dat een sacrament, als het door de bevoegde persoon op de door de pausen voorgeschreven wijze wordt bediend, vanzelf (automatisch) de uitgebeelde genade ook in de ziel van degene die het sacrament ontvangt, uitstort.

Omdat volgens de protestanten de genade niet iets is in de mens, maar iets in God, daarom kunnen zij ook de sacramenten niet zien als genadeschenkende middelen. Volgens hen beelden de sacramenten de genade, = Gods goedgunstigheid tegenover zondaars, uit en ze zijn door God ingestelde uiterlijke onderstrepingen, verzegelingen van Zijn belofte.

Daarom werken de sacramenten wèl iets uit in de gelovige ontvanger, namelijk de versterking van zijn vertrouwen in Christus en van de troostrijke zekerheid dat God hem door Christus als Zijn kind heeft aangenomen.

Bovendien zijn er volgens de Reformatie slechts twee sacramenten namelijk de Doop en het Avondmaal, terwijl Rome er nog vijf sacramenten bij heeft, namelijk

het Vormsel, de Biecht, de Priesterwijd het Huwelijk en het Oliesel.

Vagevuur. Van Dale heel juist: "Plaats van lijden ('reinigend' vuur) waar de zielen die in Gods liefde zijn gestorven, door tijdelijke straffen voor de nog aanklevende schulden of straffen voldoen, purgatorium."

Vloeken. Een protestant noemt het gebruiken van de Naam van God als stopwoord 'vloeken'. De rooms-katholiek noemt het slechts een 'oneerbiedig gebruiken van Gods Naam'. Volgens de r.-k. leer is dat slechts dagelijkse zonde. Zij noemen 'vloeken' het uitspreken van een verwensing tegen een ander. Dat is een doodzonde, wanneer je het meent, en slechts dagelijkse zonde, wanneer je die vloek enkel in drift uitspreekt.

De vloek waarin iemand de wens uitspreekt dat God hem zal verdoemen, werd vroeger als een godslastering beschouwd en was een doodzonde, ook al meende je het niet echt. Maar al sinds een jaar of dertig beschouwt men ook die zelfverwensing enkel als een vloek.

Voorgeborchte. Ook wel "limbus" genoemd: plaats waar, of toestand waarin, volgens een tot voor kort gebruikelijke theologische hypothese de gestorvenen verblijven die niet in de hemel kunnen komen, maar ook niet verdoemd zijn. Men onderscheidde:

1. Het voorgeborchte der vaders, waar de rechtvaardigen van het O.T. en de vrome heidenen moesten wachten op hun verlossing door Christus. Bijbelse grondslag voor het aannemen van deze 'wachtkamer' leek het thema van Jezus' nederdaling ter helle (vgl. Lukas 16:22, 1 Petr. 3:18-19).

2. Het voorgeborchte der kinderen, waarin de kinderen werden ondergebracht die niet gedoopt zijn (dus de schuld van de erfzonde dragen) maar die niet persoonlijk schuldig staan tegenover God. Voor dit tweede voorgeborchte is geen enkel steunpunt in de H. Schrift te vinden (of het zouden de laat-joodse schoolvoorstellingen moeten zijn; die echter niets te maken hebben met het lot der ongedoopte kinderen). Ook bestaan er geen rechtstreekse kerkelijke uitspraken over deze zaak; de plaatsen waar deze kwestie op de achtergrond meespeelt, willen niets rechtstreeks hierover zeggen.

Uitgangspunt voor een theologisch antwoord op de vraag naar het lot der ongedoopte kinderen zou Jezus' woord moeten zijn: 'Zo wil ook uw hemelse Vader niet dat een van deze kleinen verloren gaat.' (Mat. 18: 14). Als er dan nog een vraag gesteld moet worden, dan alleen deze: hoe kan ik verklaren dat ook deze kinderen in de hemel komen? Vraag die dan zou kunnen beantwoord worden vanuit een theologische bezinning op de universele en radicale verbondenheid van allen in het heil, de 'genade van Christus'; vanuit een

genueanceerde benadering van de 'noodzaak van het doopsel ter zaligheid'; en misschien vanuit een dieper theologisch verstaan van het sterven van de mens" (aldus in Catholica -Informatiebron voor het katholieke leven (kolom 2673) onder redactie van A.M. Heidt met medewerking van tientallen r.k.- theologen in de verschillende rubrieken, Hilversum 1969).

Zonden. Rome maakt onderscheid tussen dagelijkse zonden die een geringe overtreding zijn van Gods geboden en als straf het tijdelijke vagevuur verdienen, en zware of doodzonden waardoor men in de eeuwige hel terecht komt, als men die niet aan een priester biecht.

De protestanten kennen dat onderscheid niet, omdat volgens hen, o.a. op grond van Gal. 3:10, alle zonden de eeuwige dood verdienen. Ook geloven zij niet in de noodzaak van de biecht van onze zonden, omdat men anders verloren zou gaan. Zij menen dat een mens de vergeving der zonden ontvangt, enkel door het geloof in Christus.

Een protestant kent wel "de zonde tot de dood" (1 Joh. 5:16). Dat is volgens hen de zonde tegen de Heilige Geest, waarvoor een mens nooit vergeving van kon ontvangen, waarover Jezus gesproken heeft o.a. in Mat.12:31.